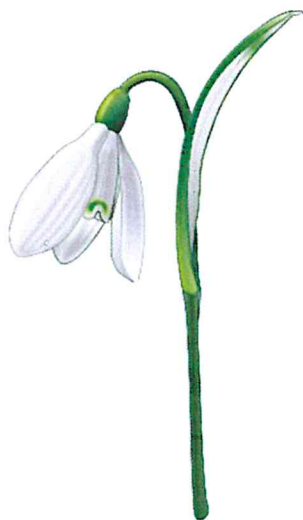

Letenyei Hóvirág Óvoda

Pedagógiai Programja

1

2024.

Hermán Zsoltné Szunyogh Éva
igazgató

Intézmény székhelye, címe: 8868 Letenye, Bajcsy-Zs. u. 2.

Intézmény OM-azonosítója: 037368

Intézmény fenntartója: Letenye Város Önkormányzata

8868 Letenye, Kossuth L. u. 10.

TARTALOMJEGYZÉK

<u>1. BEVEZETÉS – ADATLAP</u>	5
1.1. Nevelési alapelveink	5
1.2. Adatlap:	6
1.3. Jogszabályban meghatározott közfeladata:	7
1.4. Az intézmény által ellátott alaptevékenységek:	7
1.5. A pedagógia program módosításának törvényi háttere:	7
1.6. A program felülvizsgálatát meghatározó alapvető törvények:	7
1.7. Kapcsolódó törvények, jogszabályok:	8
1.8. Intézmény környezete:	9
<u>2. AZ INTÉZMÉNY PEDAGÓGIAI HITVALLÁSA</u>	11
2.1. Gyermekkép:	11
2.2. Óvodakép:	13
2.3 Óvodánk nevelési céljai, feladatai:	14
<u>3. ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI</u>	15
3.1. Az egészséges életmód kialakítása:	15
3.1.2. Feladataink:	16
3.2. Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés biztosítása	23
3.3. Az anyanyelvi nevelés:	26
3.4. Értelmi nevelés és fejlesztés	30
<u>4. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI, TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS</u>	31
4.1. Játék:	31
4.2. Verselés, mesélés:	34
4.3. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc:	36
4.4 Rajzolás, mintázás, festés, kézi munka:	38
4.5. A külső világ tevékeny megismerése – természeti – társadalmi környezet	41
4.6. Matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek	44
4.7. Mozgás	45
4.8. Munka jellegű tevékenységek	48

4.9. Tevékenységekben megvalósuló tanulás	50
4.10. Ünnepek, ünnepélyek, jeles napok, hagyományok	52
<u>5. INKLUZÍV NEVELÉS</u>	54
5.1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek	54
5.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek	70
5.3. A kiemelten tehetséges gyermek	72
5.4. A fejlődést segítő módszerek, programok a gyógypedagógus kompetenciájával	75
5.5. Esélyegyenlőségi program	78
<u>6. GYERMEK ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK</u>	81
<u>7. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE</u>	83
7.1. Óvoda – Család	84
7.2. Óvoda – Iskola	84
7.3. Pedagógiai Szakszolgálat	84
7.4. Gyermek- és Ifjúságvédelmi Intézmények	85
7.5. A közművelődési intézmények	85
7.6. Egészségügyi intézmények	85
7.7. Zala Vármegyei Pedagógiai Oktatási Központ	86
<u>8. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK</u>	87
Mellékletek	88

1. BEVEZETÉS – ADATLAP

A program újra gondolását az Óvodai Nevelés Országos Alapprogram iránymutatása, a módosított közoktatási törvény és a Letenyei Hóvirág Óvoda sajátosságai tették szükségessé.

Pedagógiai Programunk elkészítése során figyelembe vettük az óvodai gyakorlat megőrizendő tapasztalatait, a jól bevált gyakorlatok eredményeit, hagyományait az alternatív és innovatív pedagógiai törekvések megvalósítható elemeit.

A folyamatosan változó, felgyorsult világ nagy hatással van a gyermekekre és a pedagógusokra is, ezért az új tartalmi értékekkel bíró, a gyerekek számára hasznosítható tapasztalatokat és tapasztalásokat, külső környezeti változásokat beépítve fogalmaztunk meg megvalósítandó és elvégzendő feladatokat.

Helyi Pedagógia Programunk biztosítja a szakmai önállóságot az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését. Lehetőséget nyújt a helyi igények és specialitások megvalósításának.

1.1. Nevelési alapelveink

- A demokratizmus, pluralizmus elvének érvényesülése, a program szellemének megtartásával a gyermekek számára legoptimálisabb módszerek és munkamódok megválasztása.
- A gyermekek jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása.
- Egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelés biztosítása, meglévő hátrányok csökkentése.
- Esélyegyenlőség biztosítása, az eltérő környezetből, eltérő képességekkel jövő gyenge adottságú és kiemelkedően tehetséges gyermekek vonatkozásában egyaránt.
- Intimitás biztosításának alapelve a napi tisztálkodási, öltözködési, pihenési tevékenység során.
- Magánszféra tiszteletben tartása, a gyermek önkifejezésének segítése.

- Szülőkkel való együttműködés elve, személyes adatvédelemhez való jogok tiszteletben tartása.
- Szülők számára folyamatos információ átadása a gyermekek fejlődésével kapcsolatban.
- A család magánszférájának, kultúrájának, világnézetének, nemi identitásának, értékrendjének tiszteletben tartása.
- Sajátos Nevelési Igényű gyermekek integrált óvodai nevelése.
- A gyermekek folyamatos értékelése során jutalmazás elveinek és formáinak érvényesülése a pozitív eredmény érdekében.

1.2. Adatlap:

Neve: Letenyei Hóvirág Óvoda

Címe: 8868 Letenye, Bajcsy- Zs. u. 2.

Telefon: 0630/522-1033

Fenntartója: Letenye Város Önkormányzata

Címe: 8868 Letenye, Kossuth L. utca 10.

Alapító Okirat száma: I/748-2/2024.

A program megnevezése: Letenyei Hóvirág Óvoda Pedagógiai Programja

Kelte: Letenye, 2024. 03. 13.

A program benyújtója: Hermán Zsoltné Szunyogh Éva igazgató és a Nevelőtestület tagjai

Érvényes: A kihirdetés napjától visszavonásig

Intézmény OM azonosítója: 037368

Székhelye: 8868 Letenye, Bajcsy-Zs. u. 2.

Férőhelyeinek száma: 100 fő

Csoportok száma: 4

Csoport összetétel: osztott és osztatlan

Telephely: 8868 Letenye, Eötvös u. 5.

Férőhelyeinek száma: 50 fő

Csoportok száma: 2

Csoport összetétel: osztott és osztatlan

1.3. Jogszabályban meghatározott közfeladata:

Óvodai nevelési feladatok ellátása.

1.4. Az intézmény által ellátott alaptevékenységek:

- Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai.
- Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai.
- Gyermekeképzetés köznevelési intézményben.

1.5. A pedagógia program módosításának törvényi háttere:

- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. Törvény

1.6. A program felülvizsgálatát meghatározó alapvető törvények:

- 2019. évi LXX. törvény Nemzeti köznevelésről módosítása
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 363/2012. (XII.17.) Korm. Rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

- 2018. július 25-i Magyar Közlönyben jelent meg az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) kormányrendelet módosításáról szóló 137/2018. (VII. 25.) kormányrendelet.
- Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. Törvény

1.7. Kapcsolódó törvények, jogszabályok:

- Nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendelet módosítása /Magyar Közlöny 187. sz. 2019. november 21./
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 48/2012. (XII. 12.) EMMI Rendelet, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről,
- 1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról,
- 2003.évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról,
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. Rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- 2012. évi CXXIV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló törvény módosításáról
- 2017. évi XCV. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénynek a gyermekvédelem rendszerének megerősítése érdekében történő, valamint egyéb törvények módosításáról
- 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- A Letenyei Hóvirág Óvoda módosított Szervezeti és Működési Szabályzata.
- A Letenyei Hóvirág Óvoda módosított Alapító Okirata

1.8. Intézmény környezete:

Óvodánk bemutatása:

Óvodánk a Zala megyei Letenye városában, kettő intézményegységben működik. Az óvoda székhelye a Bajcsy-Zsilinszky utca 2. szám alatt, zöldövezetben található, mely 1981-ben épült. A telephely szintén Letenye városban, az Eötvös utca 5. szám alatt található, amely egy régi iskolaépületből került kialakításra. Udvaraink tágas, jól felszerelt, zöldterülettel és fából készült mozgás fejlesztő játékokkal vannak ellátva. A gyermekek szépérzékét fejlesztve folyamatosan virágokkal díszítjük az udvart, amit a gyerekekkel együtt gondozunk. A szabad levegőn való mozgáshoz futóbiciklik, kismotorok, dőmperek, labdák állnak a gyermekek rendelkezésére. Óvodánk épületei, udvarai, berendezései oly módon kerültek kialakításra, hogy jól szolgálják a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelel testméreteiknek, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését, lehetővé teszi mozgás és játékgigényük kielégítését, harmóniát árasztó színek, formák, természetes anyagok veszik körül mindennapjaikat. A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságát szem előtt tartva helyezzük el. Óvodánk tárgyi környezete egyidejűleg a mindenkorai előírásokkal összhangban – megfelelő környezetet biztosít az óvodapedagógusok munkájához. Az óvodai munkatársaknak lehetőséget teremtünk a szülők fogadására, megfelelő munkakörnyezet biztosításával. Mindkét épület és a hozzátartozó udvar biztosítja a gyermekek egészséges fejlődését. Arra törekszünk, hogy jól és biztonságosan felszereltté váljanak. Tálalókonyhával rendelkezünk, biztosítani tudjuk az óvodás korosztálynak a megfelelő étrend kialakítását.

Személyi feltételek:

Óvodánk dolgozóinak létszáma 24 fő, melyből 12 fő óvodapedagógus, akik közül 1 fő igazgató, 1 fő igazgató-helyettes. 1 fő óvodatitkár, 2 fő pedagógiai asszisztens, 7 fő dajka, és 2 fő konyhai dolgozó látja el a mindennapi feladatokat a városban működő két intézményi épületben.

Óvodáinkban a nevelőmunka kulcsszereplői az óvodapedagógusok. Nevelőtestületünk egy része évtizedek óta óvodánk elhivatott pedagógusa, de az utóbbi időben pályakezdők, gyakornokok is csatlakoztak testületünkhöz. Valamennyien felsőfokú végzettséggel rendelkezünk. Jelenlétük a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára. A személyi feltételeink biztosítják a gyermekek zavartalan ellátását, fejlesztését. Az óvodapedagógusok és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája szorosan hozzájárul az óvodai nevelésünk eredményességéhez. Az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és széleskörű módszertani szabadságának érvényesülését szem előtt tartjuk. Nézeteink megkötések csak a gyermekek érdekében tartalmaznak. A nevelőmunkát gyógypedagógiai-, és pedagógiai asszisztens, valamint szakképzett dajkák segítik. Az egyéb munkakörben dolgozók (óvodatitkár, takarító, konyhai dolgozó - mosónő) szükséges személyi feltételei a programunk eredményes megvalósításának.

A családok szociokulturális helyzete, szülői igények, elvárások:

Az óvodai ellátást igénybe vevő családok a társadalom széles rétegéből kerülnek be óvodánkba, átlagos, illetve az átlagtól rosszabb helyzetben lévő jövedelmi viszonyok között élnek. Egyre több gyermek kerül be az óvodába kedvezőtlen szociokulturális körülmények közül. Óvodánkba járó gyermekek között vannak halmozottan hátrányos helyzetű, hátrányos helyzetű illetve sajátos nevelést igénylő gyermek. Járnak óvodánkba egészségügyi problémával küzdő gyermekek is. Nekik különösen fontos a nyugodt, bizalommal teli, szeretetteljes óvodai légkör, sokoldalú személyiségfejlesztés. Jó partneri viszony a gyermekek óvónőivel, dajkájával, betekintés lehetőségének biztosítása az óvodai életbe, nyitott óvodai kulturális programok és rendezvények, szolgáltatások biztosítása. Különösen fontos az iskolai életmódra való felkészítés, amely időtartama a törvényi változás következtében 6 éves korig terjed ki.

2. AZ INTÉZMÉNY PEDAGÓGIAI HITVALLÁSA

Minden gyermek egyedi, megismételhetetlen személyiség, egyéni fejlődési úttal és ütemmel, tanulási stílussal, sajátos szociokulturális háttérrel, amelyet figyelembe véve alakítjuk ki az óvodában, az óvodai csoportban az egyéni fejlődési lehetőségeket. Fő feladatunk a gyermeki személyiség kibontakoztatása, harmonikus fejlesztése. Ennek elérése érdekében szeretetteljes, családi légkört teremtve neveljük, fejlesszük a gyermekeinket. A szabad játék, a környezet megismerése, a tapasztalatszerzéssel, változatos tevékenykedtetés biztosításával őszinte, szerető, segítői, nevelői attitűddel. A nevelés folyamatában arra törekszünk a humánus, optimista, őszinte szeretetbe ágyazott példamutatásunkkal, hogy óvodásaink tanuljanak meg tisztelni, elfogadni másokat, tolerálják a különbözőséget, tanulják meg felfedezni az őket körülvevő világ apró csodáit.

11

2.1. Gyermekkép:

Az óvodánkban folyó nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő feltételeket. Fontosnak tarjuk népi kultúránk ápolását felhasználva a néptánc, népzenei, népmese elemeit. A helyi hagyományainkat, népszokásainkat, ünnepeinket.

A gyermekképünk megrajzolásakor az eltérő pedagógiai és pszichológiai irányzatok közös vonásait vesszük alapul.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

A gyermeket, mint fejlődő személyiséget különleges védelem, gondoskodás illeti meg, hogy fizikailag, szellemileg, erkölcsileg, lelkiileg és társadalmilag egészségesen és harmonikusan tudjon fejlődni, szabadságban és méltóságban. Értelmi szintjének megfelelően szerezzen ismereteket, jusson olyan élményekhez, melyek hozzásegítik, hogy kialakuljon magyarságtudata és a szülőföld iránt érzett szeretete. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvodák kiegészítő szerepe van.

A ma gyermeke a holnap felnőttje, akinek érzelmi beállítottsága és viszonya az őt körülvevő világhoz kisgyermek korában dől el, mert ebben a korban kialakult tulajdonságok, jellemvonások, döntően meghatározzák a személyiség további alakulását. Olyan környezet kialakítására törekszünk, mely fokozza a beszédkedvet, ez által fejlődik az anyanyelve.

A gyermeknek egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Ezek kielégítésével szeretnénk elérni, hogy óvodásaink érzelmileg kiegyensúlyozott, vidám természetű, tetterre kész, szép célokért küzdő, boldog gyermekké váljanak.

Az óvodáskor végére testileg, szellemileg feleljenek meg az iskolai alkalmasság feltételeinek. Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

A hátrányos családi körülményeket nevelőmunkánk során a gyermeket körülvevő kedvező személyi és tárgyi környezet megteremtésével ellensúlyozzuk.

Az óvodai élet minden területén a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, és szem előtt tartjuk a gyermekek személyiségi jogait.

A személyiségértékek, tulajdonságok, képességek közül kiemelten alapozzuk meg az alábbiakat:

- A gyermekek rendelkezzenek pozitív énképpel, kulturális identitással, őrizték meg a kíváncsiságukat ismerjék meg saját értékeiket.
- Pozitív hozzáállással forduljanak felfedezés, a megismerés felé.
- Szerzett tapasztalataik járuljanak hozzá testi, szociális, emocionális és intellektuális fejlődésükhöz.
- Sajátítsák el az együttműködés, alkalmazkodás képességét az önérvényesítés lehetőségeit, kompromisszumkészséget.
- Kommunikáljanak bátran, merjenek kapcsolatot teremteni, kontaktust felvenni, fenntartani, társaikkal, felnőttekkel egyaránt.
- Sajátítsák el az önszabályozás, önkontroll képességét.
- Kötődjenek a természethez, tiszteljék, óvják, védjék természeti környezetüket. Alakuljon ki természettudatos szemléletük.

- Ismerkedjenek meg a népi kultúra elemeivel, hagyományaival, legyenek büszkék magyarságukra, nemzetiségükre, etnikai hovatartozásukra. Ismerjék meg a helyi néphagyományokat, népszokásokat.

2.2. Óvodakép:

Az óvoda a magyar köznevelési rendszer alappillére mely, mint a családi nevelés kiegészítője, 3 éves kortól, az iskolába lépésig alapozó jellegű óvó-védő, szociális, gondoskodó, valamint nevelő-személyiségfejlesztő feladatot lát el, felelőssége az utónemzedék nevelésében meghatározó.

Programunk a szülőkkel való együttműködésre épülve egy új minőségi kapcsolatot alakít ki, melynek alaptézise, hogy az óvoda csakis a családi nevelésre építve, annak céljait, eredményeit figyelembe véve lehet eredményes. Minden gyermek életében a család az elsődleges, annak jogai és kötelességei helyeződnek előtérbe, ebben az óvoda kiegészítő szerepet játszik. A családi értékeket az óvodának előtérbe kell helyezni, az óvoda csak a családdal együtt, egymás nevelési funkcióit erősítve tud gyümölcsözően működni.

- Óvodánk a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermekek óvodába lépésétől az iskolába lépéséig.
- Biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit, a szabad játék lehetőségét.
- Az intézménybe beíratott gyermekek számára megteremti az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes légkört.
- Közvetetten segíti az iskolai beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatása mellett az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- Óvodánk tevékenységrendszerével és tárgyi környezetével, a dolgozók személyes példájukkal segítik a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott összehangolt pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez igazodnak és biztosítják minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.
- A nemzetiségi, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek nevelésében támogatjuk a befogadás lehetőségét, a kisebbségi önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

- Beszélő környezetével biztosítja a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartását, a gyermeki kérdések támogatását, a mindennapi anyanyelvi és értelmi nevelést és fejlesztését.

2.3 Óvodánk nevelési céljai, feladatai:

Célok
➤ A sikeres iskolakezdés érdekében érzelmi biztonságban, egészséges körülmények között a gyermeki jártasságok, készségek, képességek fejlesztése, a gyermekek egyéni képességeinek figyelembevételével. ➤ Azon kompetenciák fejlesztése, melyek megalapozzák az egész életen át tartó tanulás képességét, a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül. ➤ A környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozása. ➤ Pozitív szocializációs folyamat kialakítása. ➤ Az életszerű és a természetes helyzetek, érzelmi megközelítésének segítségével a tanítási-tanulási folyamat játékban való érvényesítése. ➤ Az egyéni differenciálás fejlesztés segítségével az SNI, a BTM, a HH és a HHH gyerekek felzárkóztatása. ➤ Együttműködés, kommunikatív jó partneri kapcsolat kialakítása a közvetlen és közvetett partnereinkkel. ➤ Az átlagtól való eltérés, a másság, a különbözőségek toleráns elfogadása. ➤ A sajátos nevelési igényű, az átlagtól pozitív és negatív irányba eltérő képességű gyermekek segítése, személyiségének kibontakoztatása, fejlesztése. ➤ Az intézmény sajátos arculatának kialakítása, megőrzése ➤ Pozitív érzelmi viszony kialakítása az idegen (angol) nyelv iránt

Feladatok

- A gyermekek biztonságának megteremtése, amely biztosítja az egészséges fejlődést, a személyiség kibontakozását.
- A szabad játék körülményeinek megteremtése.
- Sokrétű, komplex tevékenységformák segítségével az élményszerzés lehetőségének biztosítása.
- Az ismeretnyújtáshoz a készség-képességfejlesztéshez a megfelelő szervezeti keretek biztosítása.
- A gyermekek megismerése, szükségleteiknek megfelelő egyéni bánásmód érvényesítéséhez a személyi feltételek biztosítása.
- A Pedagógiai Szakszolgálatokkal, Gyermekvédelemmel való hatékony együttműködés.
- Tehetségek felismerése, gondozása.
- A szülők és az óvoda jó partneri kapcsolatának kialakítása, a szülők elvárásainak ésszerű figyelembevételével.
- A bölcsőde-óvoda, óvoda-iskola átmenet zavartalan biztosítása
- Az intézmény jogszerű, törvényes üzemeltetése, ésszerű, gazdaságos együttműködése a fenntartóval.
- A gyermekek szociokulturális helyzetének figyelembevétele, alkalmazkodás a társadalmi-környezeti tényezőkhez.
- Az iskolára való felkészítés.

15

3. ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata a testi-lelki szükségletek kielégítése és ezen belül:

- Az egészséges életmód kialakítása
- Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés biztosítása
- Az anyanyelvi, értelmi nevelés megvalósítása

3.1. Az egészséges életmód kialakítása:

Az egészségnevelés óvodai életünk minden mozzanatában jelenlévő alapozó feladatok összessége, amelyek a gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítését célozzák meg. Ezeknek a

szükségleteknek a kielégítése biztosítja a gyermekek egészséges növekedését, fejlődését, valamint hozzájárulnak a gyermekek egészségének megőrzéséhez, védelméhez, edzéséhez, óvásához, jó közérzetük biztosításához, ezzel megteremtve a nevelő hatások kedvező érvényesülésének feltételeit.

Az egészséges életvitel igényének kialakítása kiemelt jelentőségű. Mindezt az óvoda valamennyi dolgozója részéről azonos követelményrendszer közvetítésével igyekszünk megvalósítani, ami felnőtt – gyermek közötti jó kapcsolat megalapozója kell, hogy legyen.

3.1.2. Feladataink:

Az egészséges és biztonságos környezet biztosítása

A lehetőségek számbavételével, a hiányok pótlásával, a felszerelés állapotának folyamatos karbantartásával gondoskodunk a megfelelő tárgyi környezetről.

Arra törekszünk, hogy mindkét óvoda udvara feleljen meg a gyermekek sokféle tevékenységének.

Az óvoda helyiségei biztosítják ésszerű pedagógiai és gondozási feladatok megvalósítását. A helyiségek, csoportszobák, felszerelések, udvar megfelel a közegészségügyi követelményeknek.

A berendezési tárgyak mérete a gyermekek életkorához, testméretéhez igazodik valamennyi helyiségben.

A gyermekeket a felszerelés megóvására, a környezet ápolására, védelmére ösztönözzük.

Az óvoda parkosítása érdekében a környezetvédelmi jeles napokhoz kapcsolva, a szülők illetve az óvoda közelében élő lakosság meggyerésével cserjék, fák, virágok, díszbokrok ültetésével szépítjük környezetünket és a zajtól, portól védjük gyermekeink szervezetét.

A balesetveszélyes tárgyak kiszűrésével igyekszünk a baleseti források megszüntetésére törekedni.

A betegségek, az egészség kisebb eltéréseinek megelőzése és korrekciója:

Óvodáinkban lehetőség van a napközben megbetegedett gyermekek ideiglenes elkülönítésére, míg a szülőket értesíteni tudjuk.

A család és az óvoda feladata:

- a személyes higiéniai szabályok rendszeres és pontos betartása,
- szezonális megbetegedés esetén fokozott fertőtlenítő eljárások alkalmazása,
- a beteg gyermek elkülönítése,
- szülők figyelmének felhívása a fertőző betegségek és járványok idején

17

A rendszeres orvosi ellenőrzés szakorvos (gyermekorvos) által biztosított. Speciális esetekben az orvos által előírt diétás étkeztetést biztosítunk, melyet megkönnyít, hogy főzőkonyhánkban diétás szakács végzettséggel rendelkező szakember dolgozik (pl.: cukorbetegség, lisztérzékenység, tejérzékenység stb.).

Megfelelő mozgási lehetőségek biztosításával a helyes testtartásra ösztönözzük a gyermekeket. Gyógytestnevelő mind a két óvodában a mozgáskoordinációs, tartás-javító foglalkozást igénylő gyermekekkel foglalkozik.

A balkezes gyermekek számára biztosítjuk a megfelelő eszközöket. Az átszoktatás káros következményeiről tájékoztatjuk a szülőket.

A szülővel, óvodapedagógusokkal együttműködve speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátására megfelelő szakembereket vonunk be.

Az egészséges életmód kialakításával kapcsolatos tevékenységek:

Helyes életritmus:

A gondozás az óvodai nevelő munkában központi feladat, hiszen a helyes életritmus az egészséges testi és szellemi fejlődés alapfeltétele. Ezért az óvodai életet a gyermekek élettani szükségletének megfelelően tervezzük.

Az ehhez kapcsolódó tevékenységeket a szülőkkel együttműködve alakítjuk ki.

Étkezés:

Kisgyermekkorban a táplálkozás a fejlődés alapfeltétele. Jellemzője a nagy mennyiségű és változatosságú tápanyagigény, nagy folyadékigény. A napi négyyszeri étkezés megfelelő elosztásban és kellő összetételben biztosított óvodáinkban. Ez pótolja a tevékenységek során elfogyasztott energiát és biztosítja a gyermekek egészséges fejlődését. Az étkeztetés helyes megszervezésével kulturált viselkedésre, igényességre szoktatjuk a gyermekeket. Az önkiszolgáló tevékenység kialakításához megfelelő eszközök és elegendő idő áll rendelkezésre. Az étkezésekre azonos időben kerül sor, szervezésük rugalmasan történik. Ösztönözzük, de nem kényszerítjük az étel elfogyasztását. Megismertetjük a gyermekeket a természetes vitaminforrásokkal, kíméletes módon elkészített gyümölcsökkel, zöldségfélékkel, a különböző ásványi anyagokban gazdag növényi magvakkal, a belőlük nyert olajokkal, fűszerekkel. Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében a szülők támogatásával zöldség és gyümölcsnapokat szervezünk a csoportokban. A folyadék a gyermekek számára egész nap hozzáférhető – saját pohár, víz.

A kulturált étkezés egészségpedagógiai szempontjai:

- szellőztetés, étkezés előtt és után,
- kényelmes elhelyezés, evőeszközök funkcionális használata,
- fejlettségi szint szerinti részvétel az előkészületekben,
- lehetőség szerinti önkiszolgálás,
- önállóság az eszközhasználatban,
- ételek megnevezésének megtanítása,
- kedvcsináló kóstoló új étel esetén,
- csendes beszélgető, jó hangulatú étkezés,
- az étvágytalan, vagy félős gyermekekre való odafigyelés,
- a betegségből visszajött-, ill. speciális étrendű gyermekekre való fokozottabb odafigyelés

Testápolás:

A gyermekek egészségének védelme, tisztaságigényének kialakítása fontos része az óvodai gondozási-nevelési munkának, különösen a hátrányos helyzetű gyermekek esetében. Igyekszünk a családi és óvodai gondozási szokásokat összehangolni. A kézmosás, körömtisztítás, fésülködés szükségességének megítélésére folyamatosan ösztönözzük a

gyermeket. A zsebkendő helyes használatának megtanítására törekszünk. A gyermekek igényük szerint mehetnek a mosdóba, de távozási szándékukat az óvónőnek jelezni kell. Az eszközök helyes használatát a rend és a tisztaság igényének kialakulását a felnőttek személyes példaadásával is ösztönözzük.

Öltözködés:

A szülőket arra kérjük, hogy gyermekük öltözéke legyen célszerű, kényelmes és az óvodai étellel összhangban legyen. Az óvodában ezt váltóruhával, illetve cipővel biztosítjuk. A gyermek ruházata alkalmazkodjon a külső, illetve a belső hőmérséklethez. Az egészséges ruházat biztosítja a gyermek szabad mozgását, óvja őt a sérülésektől, nem akadályozza az önállóságában. A gyermek ruházatánál fontos szempont még, hogy ne legyen hiányos (gomb, csatt, cipzár stb.), illetve, hogy alkalmazkodjon az aktuális eseményhez.

Mozgás:

A gyermekek mozgásigényének kielégítését a testnevelés foglalkozások mellett a szabadban és a csoportszobában végzett különböző mozgásos tevékenységekkel biztosítjuk. A változatos mozgásformák között a gyermekek szabadon választhatnak. Az óvónők folyamatosan új ötletekkel, lehetőségekkel bővítik ezeket. A séták hosszát, a kirándulások időtartamát a gyermekek életkorához igazítjuk.

Célunk:

- rendszeres mozgással kisgyermekünk mozgásigényének kielégítése,
- az egészség megóvása, megerősítése,
- a kisgyermekek egészségének edzése, testi fejlődésének elősegítése,
- társra figyelő viselkedés formálása,

Feladataink:

- mozgáson keresztül az értelmi struktúrák, és szociális képességek fejlesztése,
- életkornak megfelelő fejlesztési anyag- és szóhasználat megválasztása,
- játékosság elvének követése,
- biztonságos körülmények biztosítása, balesetvédelem

Edzés, óvás, egészségmegőrzés:

A tornára, a játékos mozgásra teremben és szabad levegőn, eszközzel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában minden nap lehetőséget biztosítunk.

Folyamatos feladatunk a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása, valamint a gyerekek teherbíró képességének, fizikai fejlődésének, ügyességének, állóképességének nyomon követése.

A testnevelés foglalkozások szervezésénél a legfőbb alapelveket érvényesítjük, így az életkori sajátosságokat és az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vesszük, lehetőség szerint szabadban szervezzük ezen tevékenységeket, legnagyobb részben mozgásos játékok keretében valósítjuk meg, a feladatok fokozatos nehezítésével.

Fokozottan ügyelünk a gyermekek biztonságérzetének kialakítására, a balesetvédelmi és higiéniai szabályok betartására. Nagy figyelmet fordítunk a betegségből lábadozó, gyenge fizikumú gyerekek foglalkoztatására, illetve a kiemelt figyelmet igénylő gyerekekre.

Mozgásos tevékenységeink tartalmi csoportosítása:

- Nagymozgások fejlesztése – járások, futások, ugrások, csúszások, függések, mászások
- Egyensúlyérzék fejlesztése – állás, járás, kúszás, mászás, forgások, fordulatok, testhelyzetek változtatása, kézállás, ugrások, hossz tengely körüli gurulás, guruló átfordulás
- Szem-kéz, szem-láb koordinációs gyakorlatok – mászások, függések, szökdelések, ugrások, dobások, labdagyakorlatok
- Finommozgások fejlesztése – kéz és láb ujjainak erősítése
- Testséma fejlesztés
- Szerekekkel való foglalkozások belső térben és az udvaron
- Prevenció
- Néptánc – Így tedd rá! módszer; hagyományos értékek, legkorszerűbb pedagógiai elvek

Pihenés, alvás:

Az osztott, részben osztott és vegyes életkorú csoportokban biztosítjuk a különböző életkorú és alvási igényű gyermekek pihenési igényének kielégítését. A levegőcsere a pihenés ideje alatt télen is biztosított. Elalvás előtt minden csoportnak van kialakított szokásrendszere. Biztosítjuk

a nyugodt pihenés lehetőségét. A gyermekek kedves tárgyaikat magukhoz vehetik az ágyban, illetve, ha igénylik, melléjük ülünk.

Balesetmegelőzés, elsősegélynyújtás:

Célunk, hogy fokozatosan kialakuljon a balesetek megelőzése, tapasztalatok gyűjtése, alapvető teendők megismerése. Ennek érdekében, balesetvédelmi ismereteket közvetítünk, készségeket, magatartást alakítunk ki. Megismertetjük a gyerekeket a balesetveszélyes helyzetekkel, közösen alakítjuk ki a megelőzési szabályokat és ügyelünk azok következetes betartására. Felhívjuk figyelmüket a szemüveget, hallókészüléket viselő társuk fokozott védelmére. Séták alkalmával megismertetjük a közlekedés alapvető szabályait. Fontos a környezet védelmét, megóvását megalapozó szokások kialakítása is. A témakörben szükség szerint speciális szakemberek bevonását, együttműködését is igénybe vesszük, például: védőnő, fogorvos, gyermekorvos. Baleset esetén az igazgatót, magasabb vezetőt értesíteni kell. Fontos a szükséges intézkedések megtétele, a szakember ellátás azonnali biztosítása (pl. orvos, mentő) szülők tájékoztatása.

21

Az óvodában előforduló balesetek megelőzésének módja:

- a csoportszoba és az udvar balesetveszélyes helyeinek, eszközeinek rendszeres, gondos áttekintése, hiányok pótlása,
- a gyerekek számára az udvaron balesetveszélyes helyek és helyzetek felfedése,
- balesetmegelőző magatartás és eszközhasználat bemutatása,
- az óvodán kívüli programok helyszíneinek előzetes megtekintése – óvintézkedések megtétele (szülői egyetértő nyilatkozat, utaslista – elérhetőséggel, egészségügyi láda),
- az óvodai tűzriadó időszakos próbája,
- a felnőttek rendszeres balesetvédelmi felkészítése

A fejlődés jellemzői (5-6-7-8 éves korban)

A testápoláshoz szükséges eszközöket próbálják meg figyelmeztetés nélkül, önállóan, rendeltetésüknek megfelelően használni. Ügyeljenek a mosdó rendjére, tisztaságára. Az önkiszolgálással kapcsolatos teendőket teljes önállósággal, természetes feladatként végezzék. Válják igényükké az eszközök szükség szerinti használata.

A csoportszobák átrendezésében segédkezhetnek. Alkalomszerűen segítsenek társaiknak, a felnőtteknek.

Sajátítsák el az étkezéssel kapcsolatos kulturált viselkedési formákat. Igényeljék az asztal esztétikus rendjét, az evőeszközöket helyesen használják.

Öltözködésükben érvényesüljön önállóságuk, a megfelelő sorrend használata vetkőzésnél és öltözködésnél. Ruhaneműiket, ágyneműiket összehajtogatva tegyék a helyükre.

Esélyegyenlőség biztosítása:

22

Célunk, hogy a gyermeket a közösségbe való befogadásra, egyenértékű emberként való elfogadásra készítse elő, szeretetteljes együttműködésben való részvételre nevelje.

Feladatunk zavartalan, kiegyensúlyozott pedagógiai légkörben harmonikus kapcsolatok kialakítása az egyén és a közösség között, a konfliktusok megoldása megfelelő mintát követve- utánzás, azonosulás, belsővé válás- után ösztönzéssel, motivációval, továbbá olyan szokások kialakítása, melyek segítik a más társadalmi közösségből érkező gyermekek beilleszkedést.

Az óvodai integrált nevelés célja, hogy az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján a 3-7 éves integrálható fogyatékos vagy szociális hátránnyal küzdő gyerekek számára a normál óvodai nevelés során részükre folyamatos és elégségesen biztosított speciális fejlesztés mellett a gyermeki jogokat gyakorolva szociálisan, értelmileg, érzelmileg az iskolai életre éretté váljanak.

Feladatunk az óvodapedagógus részéről a másságnak a gyermekközösség irányába történő elfogadtatása, minden gyermeket ugyanazok a jogok illetik meg, származására, nemére, nemzetiségére, vallására, testi-lelki sérüléseire tekintet nélkül!

Az óvodai nevelés azon fogyatékos gyermekek részére nyújt adekvát fejlesztési lehetőséget, akik önkiszolgálásra képesek, fogyatékoságuk olyan mértékű, hogy a közösségi nevelés feltételei között a beilleszkedésre képesek, ismereteik, jártasságaik, készségeik fejleszthetők.

A feltételek biztosítása:

Biztosítjuk a biztonságos, szeretetteljes légkört, és az önérvényesítés helyes szabályainak kialakításán túl az egymáshoz való alkalmazkodás helyes módját következetesen betartjuk. Törekszünk arra, hogy a szervezett óvodai programokban minden gyermek hasonló jogokkal vehessen részt, ennek segítése minden óvodapedagógus feladata.

A törvényben megfogalmazottak szerint nyitottak vagyunk az integráló nevelés feladataira, intézményünk objektív lehetőségeit szem előtt tartva.

3.2. Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés biztosítása

E nevelési terület a 3-7 éves korosztály érzelmi szükségleteire épülő nevelési folyamat, mely összegezhető a - valahová tartozom, - az ember a természet része, valamint - az én-től a mi-ig gondolatokban.

Óvodánk segíti a gyermekek szociális érzékenységének fejlődését, éntudat kialakulását, teret engedve önérvényesítő törekvéseinek.

A gyermekek nyitottságára építve azt segítjük elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőfökhöz való kötődés alapja.

A környezeti hatások közül a család szerepe igen jelentős, hiszen a család az első szocializációs színtér. Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok akkor alakulnak ki, ha a gyermek állandóan gyakorolja a társaihoz való helyes viszonyulást. Ezt alapozzuk meg a kooperatív megoldásra, ösztönző páros és kis csoportos tevékenységekkel. Így a gyermekeknek lehetőségük van kommunikálni egymással a közös tevékenység során. A pozitív viszonyulás elősegíti a szocializációt. Kialakul a kritikai érzék, a kritika elfogadása, a társaktól érkező visszajelzések énerősítő, önbizalom növelő hatása mely segíti a személyiség kibontakozását.

Módszertani alapelveink:

Szem előtt tartjuk, hogy a szociális tanulás a gyermek születésekor kezdődik. Ennek tudatos és spontán hatásrendszere mind pozitív, mind negatív irányban befolyásolja a személyiség alakulását.

Fontosnak tartjuk, hogy megfelelő légkör kialakításával, mintaadásával, tevékenységek biztosításával értékeket közvetítsünk a gyermekek felé.

Az óvodapedagógusok és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű a gyermeki magatartás alakulása szempontjából.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló érzékszervi, értelmi – vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényelnek a megfelelő szakemberek (pszichológus, pszicho-pedagógus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködésével.

Ügyelünk arra, hogy az egymáshoz és felnőttekhez való alkalmazkodás, az együttes tevékenység a közösségi magatartás fejlődését segítse elő.

Érzelmi biztonságot nyújtó, otthonos, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteli bensőséges légkör alakítására törekszünk.

Főbb feladataink:

24

Otthonos körülmények, barátságos légkör kialakítása:

Barátságos, derűs légkört alakítunk ki a csoportszobák, valamint a közösségi élet egyéb színtereinek megformálásakor. A csoportszobák tükrözzék az ott dolgozók egyéni ízlését. Elmozdítható bútordarabokkal, a csoportszoba átrendezésével, kuckók kialakításával a csoportszoba intimitását növeljük. Az átalakításra a gyermekek önállóan is lehetőséget kapnak. Elvárjuk a rend helyreállítását, de nem öncélú, kényszerű rendet. A szokásrendet úgy alakítjuk, hogy a gyerekek meghatározott céllal, önállóan mozoghassanak az óvodában. Kölcsönös bizalom alakítására törekszünk a meghitt csoportlégkör megteremtésekor. Adott esetben az óvónő is belátja tévedését, és ezt jelzi a gyermekeknek.

A gyermekek csoporton belüli kapcsolataiból adódó feladatok:

Arra törekszünk, hogy a gyermekek jól érezzék magukat a csoportjukban, stabil helyük legyen társaik között.

Kiemelt szerepe van, hogy a gyermekek a csoport tagjának érezze magát, tapasztalja, hogy fontos része a közösségnek, szükség van rá. Reggelenként üdvözljük az érkezőket, a hiányzókat számon tartjuk. A gyermekek éntudatának erősítése érdekében időnként kiemeljük egyéni sajátosságait, teljesítményüket, jellemző magatartásukat. Támogatjuk az egymáshoz közeledő gyermekek kapcsolatát, ahol a barátok kölcsönös egymásra hatása optimális. A játékban ésszerű kompromisszumok vállalására készítjük őket, hogy tapasztalják közösen mennyire örömtelibb a játék. A különbözőség elfogadására, tiszteletére egymás meghallgatására figyelmet fordítunk. Fokozatosan alakítjuk konfliktus tűrő és megoldó képességüket.

A fejlesztés tartalma:

A szocializációs tér változásaiból adódó átmenetek: család-óvoda, bölcsőde óvoda:

Intézményünk nyitott a leendő óvodások és szülők részére nyílt napok alkalmával ismerkedhetnek az óvodával, az ott dolgozó felnőttekkel. Az óvoda programjai nyitottak a város és környező települések kisgyerekes családjai számára.

➤ A beszoktatás:

Óvodáinkban a szülőkkel történő, fokozatos beszoktatás a jellemző, ami a gyermeki igényeket tartja elsődlegesen szem előtt. E kapcsolat a későbbiekben az azonos követelményrendszer megalapozója is lehet.

Az új gyermekek zökkenőmentes beilleszkedésében az óvoda valamennyi dolgozója részt vesz. Pozitív attitűd, érzelmi töltés kell, hogy jellemezze az óvodapedagógus – gyermek, gyermek – dajka, gyermek – gyermek kapcsolatát.

A régebben óvodába járó gyermekeket is felkészítjük az újak fogadására, ők is aktív részesei a beszoktatásnak. Külön figyelmet szentelünk a pihenés nyugodt körülményeinek megteremtésére, igyekszünk félelmeiket eloszlatni, kedves tárgyaikkal megnyugtatni őket.

➤ A szocializációs tér változásaiból adódó átmenetek: óvoda-iskola:

Pozitív érzelmek kialakításával, a gyermekek felkészítése az iskolai életre. Fontos, hogy a helyi lehetőségeket kihasználva az iskolai programokon részt vegyünk, éljük a lehetőséggel az iskola megismerése, megszerettetése érdekében, a nagycsoportos gyermekek esetében. A beiskolázásnál a gyermekek életkora mellett az egyéni fejlettség figyelembevétele nagyon fontos. A felelősségteljes döntés meghozásában a szülőkkel való együttműködést tartjuk szem előtt. Segítjük őket információnyújtással abban, hogy minden gyermek esetében, a gyermek érdekét szolgáló döntés szülessen.

➤ A gyermekek tevékenységének megszervezése:

A gyermekek fejlődése, társas kapcsolataik alakulása a tevékenységek rendszerében valósul meg. Arra törekszünk, hogy a gyermekek életkoruknak megfelelő tevékenységet folytathassanak és abban mindenki saját képességének megfelelő szinten vehessen részt.

A szocializáció szempontjából különösen fontos a közös élményekre épülő együttes tevékenységek gyakorlása.

Fontos feladatunk az egymástól függetlenül zajló tevékenységek, valamint a játék zavartalanságának biztosítása. Az elmélyült tevékenységhez szükséges a nyugalom, a kiegyensúlyozott légkör.

Esetenként a gyermekekkel kapcsolatos problémák megoldásába a szülőket is bevonjuk.

➤ A közösségi élet szokásai és a közösségi magatartás:

Az alapvető szokások kialakítása már 3 éves kor körül megkezdődik, hiszen ez alapfeltétele annak, hogy a gyermek képes legyen beilleszkedni a közösségbe. A szokások betartását csak fokozatosan követeljük meg. Arra törekszünk, hogy minden gyermek képes legyen azonosulni a közösségi erkölcsi igényekkel, kívánalmakkal. Az óvodai élet szervezése segíti a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (pl. együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, a szokás – és normarendszerének megalapozását. Ösztönözzük a gyermeket, hogy keressék az óvónő, a csoport, a társak és a család számára hasznos, örömet jelentő tevékenységeket.

➤ A fejlődés jellemzői (5-7-8 éves korban):

Figyelmesen, türelemmel hallgatják meg az óvónő és társaik közlését, kérdéseit. Önként vagy az óvónő kérésére bekapcsolódnak a foglalkozásba. Tevékenység közben figyelnek az óvónőre, útmutatásainak megfelelően végrehajtják a feladatot. Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival, vigyáznak munkájuk eredményeire. Ébredszik bennük a közösségi tudat, örülnek a közösen elért sikereknek. Kialakul a csoport élete iránti érdeklődés, természetes szükségletté válik a közös érdeklődés.

Együtt éreznek társaikkal, érdeklődnek egymás iránt.

Önállóan keresik a segítségnyújtás megfelelő formáit.

Bíznak önmagukban és társaikban.

3.3. Az anyanyelvi nevelés:

A beszéd a személyiség kifejezője. Az óvodás életkorra jellemző, hogy a környezet beszédkultúrája határozza meg a gyermek kommunikációjának minőségét. Az óvodába érkező

háromévesek között azt tapasztaljuk, hogy nagy különbségek mutatkoznak a szókincs, artikuláció, beszédkedv tekintetében. Éppen ezért az óvodapedagógus az anyanyelvet a gyermek általános értelmi fejlesztésén túl a személyes és szociális identitás kialakításának eszközeként kezeli. Az anyanyelvi nevelés és az értelmi nevelés olyan komplex folyamat, amely valamennyi tevékenységi formában jelen van. Az anyanyelv, a társas érintkezés, az önkifejezés, a gondolkodás eszköze, míg az értelmi nevelés a gondolkodás fejlődésén keresztül alapozza meg az információszerző, feldolgozó, alkalmazó tanulást. Szoros, elválaszthatatlan kapcsolatban vannak egymással.

Az óvodai anyanyelvi nevelés célja az önkifejezés alapjainak lerakása, a beszédfejlesztés, a kommunikáció különböző formáinak kialakítása, eszköztárának bővítése a helyes nyelvhasználat gyakoroltatásával.

Az anyanyelvi nevelés tartalma:

A hagyományos módszerek alkalmazása mellett ezen a területen fontos szerepet tulajdonítunk a fejlesztő játékoknak. Arra törekszünk, hogy a gyermekek bátran, szívesen kommunikáljanak társaikkal és a felnőttekkel, választékosan, gazdag szókinccsel rendelkezzenek. Célunk olyan légkört megteremteni, amelyben a gyermekek indirekt és direkt módon is megismerik a nyelv közösségünk összetartozását; megérezzék a magyar nyelv szépségét, humorát, és játékosságát is; megismerjék a szép, kulturált, udvarias beszéd elemeit, szabályait. Elbeszélésükben törekedjenek a logikai időrendi sorrend betartására. Gátlás nélkül használják a helyzetnek megfelelő verbális és nonverbális kommunikációs eszközöket. Használják helyesen a névmásokat, névutókat, ejtsék tisztán a hangokat, szavakat. Alakuljon ki a beszédfigyelme a társaikkal, felnőttekkel szemben. Használják az udvariassági szófordulatokat, beszédük legyen megfelelő hanglejtésű, hangerejű, sebességű. Beszédjüket kísérik gesztusokkal, mimikával, mely az aktuális helyzet által kiváltott érzelmet tükrözze.

Feladataink:

- az óvónő és minden más óvodai dolgozó mintaszerű beszéde (tisztá kiejtés, tagolt beszéd, tartalmi, alaki fejlettség és prozódiai elemek -hanglejtés, hangsúly-alkalmazása),
- az anyanyelvi nevelés hatékony beépítése a mindennapi nevelésbe:
 - beszédtechnikai gyakorlatok,
 - beszédhelyzetek megteremtése,
 - drámapedagógiai módszerek, bábjáték alkalmazása,

- mese, vers élményének biztosítása,
- logopédussal való együttműködés a megelőzésben, szűrésben, fejlesztő munkában
- valamennyi nevelési terület sajátosságainak megfelelő szókincs, nyelvi kifejezőeszközök tudatos használata
- a szülők felvilágosítása, a beszédkultúra fontosságának tudatosítása

Az anyanyelvi beszédfejlesztő játékok tartalma:

28

- A beszédszervek ügyesítése, a magyar beszédhangok kiemelésével
 - légzőgyakorlatok, helyes légzéstechnika
 - nyelv-, és ajak gyakorlatok
 - hangutánzó gyakorlatok
 - suttogó gyakorlatok
 - ciklizáló gyakorlatok
- Hallás, és beszédhallás fejlesztése
 - környezet hangjai
 - egymás hangja
 - hibafelismerés
 - hangerőváltási gyakorlatok
- A hangok tulajdonságainak megkülönböztetése
 - hosszú-rövid
 - elől képzett – hátul képzett
 - zöngés-zöngétlen
 - két hang differenciálása
 - hangkeresés szavakban
- Auditív emlékezet fejlesztése:

- auditív ritmus
- fonetikai szint
- fonológiai szint
- szóemlékezet
- szövegemlékezet – képi szinten
- sztereotip mondat
- bővülő mondatok
- műveletvégzés hallott auditív információkkal

➤ Szókincs bővítése

- ellentétek
- asszociációk

➤ Beszédprodukció fejlesztése

- képolvasás
- mese, történet elmondása
- időreláció fejlesztése
- névelők, névutók helyes használata
- grammatikailag helyes mondatalkotás

➤ Beszédértés fejlesztése

- szóalkotás hangokból
- egyforma-nem egyforma
- szó előhívás

➤ Fonológiai tudatosság

- nyelvi műveletek
- szótagolás

- hangokra bontás
 - szókeresés meghatározott hanggal
- Metakommunikációs gyakorlatok
- tekintet, mimika, testtartás, gesztus

3.4. Értelmi nevelés és fejlesztés

Az értelmi nevelés az életkori sajátosságokból adódóan tagadhatatlanul alapvető és meghatározó tevékenység. A gyerekek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára építve, változatos tevékenységeken, tapasztalatszerzési lehetőségeket kínálva a minden napokban komplexen valósul meg az értelmi nevelés és fejlesztés. Melynek célja a gyermekek tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése. Az értelmi képességeinek, kompetenciáinak alakítása, fejlesztése.

Az óvónő feladata:

- A kognitív képességek tevékenységek segítségével való fejlesztése melynek során a gyermekek érzékelése, észlelése, figyelme, emlékezet, képzelete, gondolkodása is fejlődik. Segítségével a gyerekek kreatív, alkotó személyiséggé válnak.
- Kognitív kompetenciák fejlesztése: A gondolkodási képességen belül, a fogalomalkotás, problémamegértés-megoldás, összehasonlítás, analízis-szintézis, csoportosítás, rendszerezés képességének kialakítása.
- Ismeretszerző képességek fejlesztése, ezen belül szándékos figyelem kialakítása, a figyelem terjedelmének, megosztásának tartósságának fejlesztése.

A fejlődés jellemzői (5-7-8 éves korban):

- Célunk, hogy a gyermekek olyan kompetenciák, kognitív képességek birtokába kerüljenek, amelyek segítségével a korunknak megfelelő ismereteket, a megszerzett tudást eredményesen tudják alkalmazni mindennapjaikban és későbbi iskolai tanulmányaik során.
- Bátran mondják el véleményüket, beszéljenek élményeikről megszerzett tapasztalataikról.
- Ismerkedjenek meg új fogalmakkal, értelmezzék, és építsék be új ismereteikkel együtt a szókincsükbe.

- Verbális és nonverbális metakommunikáció legyen közlésükkel összhangban.
- Ismerjék fel a tér viszonyokat, tudjanak térben, időben eligazodni.
- Fejlődjön memóriájuk, az önkéntelen bevésés mellett törekedjünk a szándékos bevésésre is.
- Váljanak képessé a figyelmük megosztására, a szándékos figyelemre.
- Jellemezze őket a kreativitás, ismerjék fel a probléma helyzeteket, ösztönözzük őket az önálló problémamegoldásra.
- A beszédfejlődésben elmaradó és egyéb problémákkal küzdő gyermekek fejlődése érdekében kezdeményezzük a speciális szakember bevonását.
- Törekedjünk együttműködésre a szakemberekkel, a szakszolgálat szakértői bizottság munkatársaival.

4. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI, TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

4.1. Játék:

A gyermek óvodáskor életszakaszában a játék a legfontosabb tevékenység. A játékon keresztül tükröződik a gyermek érzelmi élete, szociális érettsége. A gyermek általános fejlődésének fokát a játék mutatja meg. A játék eszköz, módszer, tevékenységforma, ami a tapasztalatszerzést, az ismeretek bővítését szolgálja, egyben terápiás eszköz is. A játékban önmagáról szerez információt, finomodik kis-, és nagymozgása, s erősödik a kommunikációja. A „mintha” - helyzetekkel fantáziája gazdagodik, fejlődik értelmi és alkotó képessége, valamint pszichikuma is. A valóság megismerése az egyszerű utánzó játékoktól halad a szimbolikus játékokon keresztül, a szabályjátékok felé. A gyermek a játék által kiéli szabad energiáit, levezeti feszültségeit, kipróbálja önmaga lehetőségeit, megéli a társas szerveződés fokozatait, szocializálódik, s az életkorának megfelelő tapasztalatokat szerez.

Célja:

A tevékenységek tárházának felkínálásával a szabad játék minél sokrétűbb, tapasztalatszerző és örömteli legyen. Az egyéni vágyak szabad, kreatív kibontakozást kapjanak. A játék által kisgyermkeink olyan tapasztalatokra tegyenek szert, amelyek segítségével felkészülhetnek a későbbi életszakaszra. A játékon keresztül fejlődjön a beszéd, és a társas kapcsolatok.

Feladata:

Az óvodapedagógus részéről tudatosan szervezett, a gyermek részéről belülről indított és vezérelt tevékenység, mely elősegíti a gyermek szabad képzettségét, szociális, kreatív személyiségjegyeinek fejlődését.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermekek óvodai tevékenységét úgy szervezi, hogy azt a gyermek minden óvodai napon élvezetes játékként éljen meg;
- minden nap biztosítsa a gyermekek számára a gyakorló, mozgásos, szimbolikus-szerep, építő, konstruáló, szabályjáték és bábozás, dramatizálás lehetőségét
- biztosítsa óvodásai számára a gyermeki szabadság és önkifejezés lehetőségét, mely lehetőséget nyújt, hogy önfeledten, kreatívan tudjon játszani egyedül és társaival -a játék a gyermek természetes örömforrása legyen-;
- a napirendet úgy szervezze, hogy a legtöbb időt biztosítsa a szabad, zavartalan, egybefüggő játéktevékenységekre,
- egyszerű, könnyen átalakítható helyet biztosítson a játéktémákhoz és a gyermekek igényeihez,
- a játék eszközeit tegye könnyen hozzáférhetővé a gyermekek számára, a játékeszközök közül részesítse előnyben a természetes anyagokat,
- alakítsa ki a játéktevékenységekhez fűződő szokásrendszert, és az ezzel kapcsolatos szabályokat következetesen tartassa be;
- biztosítson nyugodt, derűs, változatos, élményeket adó csoportléggkört, mely megalapozza a helyes viselkedéskultúra kialakulását,
- a játék során indirekt módon irányítsa a gyerekek tevékenységét, adjon követhető mintát. Segítse a gyermekeket a közös játékban, az alkalmazkodásban, a szerepek elosztásában, a konfliktusok megoldásában. Ennek érdekében önérvényesítő, konfliktuskezelő megoldási mintákat mutasson számukra.
- biztosítson lehetőséget a kezdeményezések során alkalmazott eszközök felhasználására a szabad játék során.

A fejlődés jellemzői (5-7-8 éves korban):

- képes önfeledt játékra, játékában önálló, kitartó;
- képes alkalmazkodni társaihoz, mások igényeit tiszteletben tartani,
- képes tapasztalatait újra átélni, eljátszani,
- megtanul konfliktusokat intelligensen kezelni, társas kapcsolataiban megjelennek az óvoda által preferált viselkedési normák;
- képességei önmagához viszonyítva fejlődést mutatnak;
- képes szerepvállalásra, szerepek elosztására, alkalmazkodik az alá –és fölérendeltségi viszonyokhoz egyaránt;
- játéktevékenységében dominánsan van jelen a tartalmas szerepjáték;
- a szabályjátékok során képes az egészséges versenyszellem születte siker és kudarc elviselésére egyaránt, kreatív együttműködésre;
- eszközöket a játéktémákhoz önállóan választ és készít;
- képessé válik egyazon játék témát több napon keresztül folytatni társaival

Játékfajták az óvodában:

Tudjuk, hogy a játékfajták bizonyos korosztályokra dominánsan jellemzőek, azonban nem különülnek el élesen egymástól.

1. Gyakorlójáték – funkciójáték
2. Építő – konstruáló játék
3. Szerepjátékok
4. Dramatikus játékok
5. Szabályjátékok:
 - Értelmi képességeket fejlesztő játékok
 - Összerakók
 - Memóriajátékok
 - Logikai játékok
 - Stratégiai játékok
 - Mozgás-, és beszédfejlesztő játékok

Játékok lehetnek eszközigényű, és eszköz nélküli játékok. Lehetnek önálló-, vagy csoportos játékok, valamint szabadtéri és beltéri játékok is.

Kiemelten fontos a szabad játék, s a különféle szabályjátékok és képességfejlesztő játékok arányának egyéni és életkor igényű optimális kialakítása.

4.2.Verselés, mesélés:

Tudjuk, hogy csak megfelelő nyelvi műveltséggel rendelkező gyermekek lesznek képesek az alap-kultúr technikák elsajátítására, éppen emiatt az óvodai anyanyelvi nevelői munkánkat lényegében nyelvművelő munkának kell tekintenünk, amelyben a mese, és a vers a mindennapok szüksége. A mesék és a versek által nem csak a nyelvi képességek fejlődését segítjük elő, hanem egyidejűleg tanítunk és szórakoztatunk is. A gyermek e két műfaj segítségével: mozgásba hozza képzeletét; érzelmileg hangolódik, ellazul, feszültséget old; értelmesebbé válik; bővül a szókincse; konfliktusmegoldási modelleket kap, rendező elveket, viszonyulási lehetőségeket ismer meg.

34

Célunk:

Irodalmi élmény nyújtásával a gyermekek érzelmi, értelmi, esztétikai, erkölcsi fejlődésének, fantáziájának, kreativitásának, gondolatvilágának alakítása, gazdagítása. A népi, klasszikus gyermek és kortárs irodalmi alkotások által a magyar irodalom megszerettetése, magyarságtudatuk, pozitív szemléletmódjuk, világképük alakítása.

Feladatunk:

Igényes irodalmi művek választásával és bemutatásával fel kell tárnunk a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, ezzel alakítva szemléletmódját, világképét.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az irodalmi művek kiválasztásánál figyelembe veszi a gyermekek fejlettségét, érdeklődését, érzelmi állapotát, eljuttatja őket az egyszerű láncmesétől, az állatmeséken keresztül a tündérmesékig;
- A mese élményszerű befogadásához szükséges nyugodt feltételeket biztosítja,

- Tapintatosan, indirekt módon irányít, fokozatosan szoktatja rá a gyerekeket a mese figyelmes végig hallgatására. A mese a bábozás és dramatizálás eszközeivel feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a követendő viselkedésformákat.
- A mesélést, verselést, mondókázást komplex módon alkalmazza, összeköti azt anyanyelvi neveléssel, énekkel, zenével, mozgással.
- Gesztusaival, megfelelő hangsúlyozásával, ritmikus beszédével motiválja a gyerekeket az utánzásra (ezért ügyel a szavak pontos, tiszta ejtésére), felkelti ismétlési kedvüket.
- Az irodalmi nevelés anyagát úgy választja ki, hogy az kapcsolódjon az óvodai élet többi területéhez, a gyerekek élményeihez, a párhuzamosan folyó egyéb tevékenységekhez; és a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz. Tartalmát tekintve a népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, valamint a klasszikus és a kortárs irodalmi művek.
- Lehetőséget teremt a mindennapos mese és vers tevékenységekre;
- A gyermekek erkölcsi fejlesztése során a mesék példaértékű cselekményeit is alkalmazza;
- Munkája során ügyel arra, hogy minél több lehetőséget, alkalmat, időt, helyet teremtsen, valamint megfelelő minőségű és mennyiségű eszközt biztosítson a meseélmény feldolgozására, a belső képalkotásra, a mesék, versek, mondókák ismételtetésére, bábozásra, dramatizálásra, ábrázoló tevékenységre, énekekre, zenére.

A fejlődés jellemzői (5-7-8 éves korban):

- kialakul belső érdeklődésük, szeretetük az irodalmi alkotások iránt, igénylik a mesehallgatást,
- mesehallgatás közben képesek belső képalkotásra, azok kifejezésére (pl: ábrázolás, mozgásformák, ritmus, stb...)
- szívesen mondanak általuk kitalált történeteket, örömmel mesélnek,
- szívesen báboznak, dramatizálnak önmaguk és társaik örömére,
- szeretik, becsülik, óvják a könyveket, örömmel lapozgatják nézegetik azokat,
- élvezettel ismételtetik a verseket, mondókákat, népi csúfolókat, kiolvasókat az óvodai tevékenységek valamennyi területén, a nap bármely szakában

4.3. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc:

A gyermek életkori és fejlődés lélektani sajátosságaiból adódóan magától értetődő természetességgel kapcsolja össze a mozgást, a ritmust, a verset, a mondókát, a dalt önmaga érzelmeinek, hangulatainak kifejezésére, tolmácsolására. Éppen emiatt óvodánkban a zenei nevelés, nem csupán, mint domináns művészeti ág, hanem mint az érzelmi nevelés fontos eszköze, kerül alkalmazásra.

A zenei nevelés által felkínált tevékenységek mind kitűnő lehetőségek a gyermek megismerésére, a gyermeki tudásvágy kielégítésére, az egyéni fejlesztésre, valamint a zeneműveltségi és kultúrártékek átadására. Miután a zene az értelmi képességeket fejlesztő egyéb óvodai tevékenységekkel komplex fejlesztő hatásban működik, a személyiségformálás mindennapi eszközöként kezeljük.

Óvodai zenei nevelésünk programja keretjellegű, meghagyva az óvónői felkészültség, valamint a csoportsajátosságok adta építkezés, hangsúlyozás, megvalósítás szabadságát és felelősségét.

Célunk:

A gyermek személyiségének és a zenei képességének fejlesztésén túl a zenét értő és szerető, egészséges lelkű kulturált, boldog emberré nevelés, valamint a zenei anyanyelv kialakulásának elősegítése. A gyermek zenei ízlésének, esztétikai fogékonyságának formálása; a közös éneklés és mozgás szépségének felfedeztetése; a népdalokkal, és nép gyermekjátékokkal a magyar hagyományok megismertetése, ápolása; különböző ritmus- és dallamhangszerek megismerése, használatának elsajátítása.

Feladatunk:

Olyan légkör megteremtése a befogadás első napjaitól, amelyben a gyermek zenei anyanyelve, a kiolvasók, mondókák, népi gyermekjátékok és a különböző zenei képességeket fejlesztő tevékenységek gyakoroltatása a zenei alkotó fantázia kiteljesítése örömforrás, élményteli tevékenység.

Az óvodapedagógus feladatai:

A zenei élmények befogadásához szükséges nyugodt, oldott légkört biztosít

- A népi, énekes játékokat gyakran játssza a gyermekekkel, akár a szabad játék folyamán is.
- A zene sokszínű megismertetésével, bemutatásával, gyakorlásával alakítja a gyerekek zenei érdeklődését, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat
- Biztatja a gyermekeit az önálló, kreatív ritmus és dallam alakításra.
- Az élményt nyújtó közös éneklés, ének-zenei tevékenységek során fedeztetni a gyermekekkel a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.
- A népdalok éneklésével, a gyermeki néptáncal, és a népi gyermekjátékok sokszínűségével a hagyományok megismertetése.
- Elősegíti és formálja a gyermekek zenei ízlésének és mozgáskultúrájának alakulását.
- Az énekek, mondókák, zenei feladatok kiválasztásánál figyelembe veszi a gyermekek életkori sajátosságait és egyéni képességeit.
- Az évszakokhoz, néphagyományokhoz és ünnepekhez kapcsolódó anyagot választ.
- Fejleszti a gyermekek ütem- és ritmusérzékét: egyenletes lüktetés, kettes lüktetés, ritmus, belső hallását: dallam követése. tiszta éneklés stb.
- Zenei relációk gyakorlása beszédben, énekekben, hangszeres játékban: mély-magas, gyors-lassú, halk-hangos stb.

A fejlődés jellemzői (5-7-8 éves korban):

- A gyermekek szeretnek énekelni, mondókázni, körjátékot játszani a nap bármelyik szakaszában
 - Vannak kedvenc énekeik, mondókáik, játékaik, táncaik
 - Tisztán, helyes tempóban énekelnek csoportosan.
 - Tudnak élvezettel, irányítás nélkül, spontán játszani néhány dalos játékot
 - Felismerik a dallamot, ritmusmotívumot tudnak létrehozni, visszatapsolni, tudnak dallamot bújtatni, visszaénekelni
 - Érzékelik a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú közötti különbséget
 - A tárgyak és környezet zöreijhangját meg tudják különböztetni
 - Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. Tudják mindkettőt mozgással, járással, tapssal érzékeltetni.
 - Ismernek néhány tánclepet, mozdulatot, s ezeket szívesen végzik csoportban

- Természetes módon mindig megjelenik az éneklés a mindennapokban (születésnapok, csoportban – udvari játék, kirándulás, ünnepek alkalmával)
- A zenehallgatásnál figyelmesen végig hallgatják az élő zenét, az óvónő énekét, a hangszeres előadást, műzenei szemelvényeket, gépi zenét, más népek dalait.

4.4 Rajzolás, mintázás, festés, kézi munka:

Óvodánkban a művészeti nevelés fontos eszköze a vizuális nevelés. Érzelmeket megmozgató, önmegvalósító, a környezettel kooperációra sarkalló volta miatt fontos alaptevékenysége a gyermeknek.

A rajzolás, mintázás, kézi munka tegye lehetővé a gyerekek számára a tárgyi világkép megismerését, feldolgozását, újra alkotását.

A gyermeki személyiség fejlesztése népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal. Minél több vizuális tapasztalat átélésével a gyermek számára az ábrázoló-barkácsoló tevékenység váljon örömszerző és alkotó tevékenységgé.

Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Feladatunk:

A gyermek tér-, forma és színeképzetének gazdagítása, képi gondolkodásának fejlesztése, esztétikai érzékenységének, szép iránti nyitottságának, igényességének kialakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A nap bármely szakában biztosítja a tevékenységekhez szükséges feltételeket, időt, helyet, megfelelő mennyiségű és minőségű eszközöket, anyagokat, az alkotást motiváló élményeket.
- Alapozza meg a vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, vizuális fantázia pontosabbá, könnyebbé tételét.
- Megismerteti a gyerekekkel a különböző anyagokat, technikai alapelemeket, a szükséges eszközök balesetmentes használatát, karbantartásának szabályait, a

munkafolyamatok sorrendiségét. Támogatja az anyagok és eszközök újszerű, gyermeki képzelet által kitalált felhasználását.

- Fejleszti a gyerekek tér- forma- színeképzetét, szem-kéz koordinációját, képi gondolkodás módját, finommotorikáját, esztétikai érzékenységét.
- Megtapasztaltatja velük a térbeli világ síkban történő megjelenítését.
- Összekapcsolja az óvodai vizuális nevelést a nevelés egyéb területeivel (pl: irodalmi nevelés, zenei nevelés, külső világ megismerése, stb...)
- Szem előtt tartja az egyes gyerekek egyéni fejlődési ütemét, érzelmi beállítódását, személyes élményeit, megteremti számukra az önálló választás lehetőségét egy-egy téma megjelenítése során mind a téma, mind az eszköz, mind a technika esetében.
- Legfontosabb feladata a gyerekek sikerélményhez juttatása, a szabad alkotás örömének megtapasztaltatása.
- Élvezettel vesz részt a gyerekekkel az alkotófolyamatban, és velük együtt örül az elkészült alkotásoknak.

A fejlődés jellemzői (5-7-8 éves korban)

- Képesek élményeik, a világról szerzett tapasztalataik, ismereteik, érzelmeik kifejezésére az ábrázolás különféle technikáinak alkalmazásával,
- Örömmel és szívesen végzik az ábrázolás minden formáját saját kezdeményezésre,
- Alkalmazzák a képi kifejezés változatos eszközeit,
- Színhasználatukban érvényesítik a változatosságot,
- Formaábrázolásuk változatos, képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat,
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák
- Tudnak egyszerű formákat mintázni
- Önállóan is tudják alkalmazni a különböző technikákat pl: hajtogatás, vágás, tépés, ragasztás stb...,
- Alkotásaikban képesek kifejezni gondolataikat, élményeiket,
- Az ábrázoló tevékenység önkifejezésük egyik eszközévé vált, azt az alkotás öröme,

az örömteli cselekvés jellemzi.

- Igénye alakul ki az alkotásra, önkifejezésre, környezetalakításra és befogadásra

Tartalmi elemek – technikai javaslatok:

1. Plasztikai munkák:

- bábok, díszek készítése
- hajtogatások
- alakformálás különböző anyagokból
- természeti tárgyak, anyagok gyűjtése
- díszítőmunka
- barkácsolás

2. Építési munkálatok:

- tárgyakkal
- homokkal, hóval, jéggel, sárral
- makett építése
- terepasztal készítése

3. Firkálgatás

- képalakítás
- rajzolás – különböző eszközökkel
- festés – különböző eszközökkel, különböző textúrákra
- tépés, gyúrás, vágás, ragasztás
- fonalkép készítése
- lenyomatok készítése

4. Kézimunkák

5. Műalkotások megismerése

4.5. A külső világ tevékeny megismerése – Természeti – társadalmi környezet:

Az ember és környezete kapcsolata olyan szoros és kölcsönös, hogy az örökletes adottságok mellett a fejlődés meghatározott tényezőjének, forrásának tekintjük.

Kisgyermekkorban a környezethez való viszony milyenségét a felnőttek érték közvetítő metódusa, valamint az adott életkor szocializációs jellemzői befolyásolják. Ennek megfelelően óvodai nevelésünk lényege e téren az önmegismerés, az identitás, a személyes kompetencia kialakításán túl, olyan szemléletű gyermekek nevelése, akik az őket körülvevő természetet örömmel fedezik fel, pozitívan viszonyulnak annak élő és élettelen összetevői iránt.

41

Célunk:

A gyermek aktivitása és érdeklődése során szerezzen tapasztalatokat a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezetről és annak formai, mennyiségi, téri viszonyairól, valamint olyan ismeretek megszerzése, melyek hatására a múlthoz és a jelenhez való kötődésük természetes magatartásukká válik. A jövő iránti felelősségünk a lehetséges utak megtalálásában van, és abban, hogy a gyermek a természet részeként a szűk-, és tág világban szemlélődő kis emberből, lépésről-lépésre egyre jobban eligazodó, önmaga határait megismerő, alkotó személy legyen.

A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakuljon ki a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek őrzését.

Feladatunk:

Spontán és szervezett tapasztalat-és ismeretszerzéssel, átéléssel a szülőföld, az ott élő emberek, helyi hagyományok, néphagyományok, a nemzeti, a családi és tárgyi kultúra értékeinek megismerése és védelme, a közösséghez való tartozás élményének átélése. A gyermek önálló véleményalkotási és döntési képességeinek fejlesztése, a környezettudatos magatartásforma alapozása, alakítása.

A környezet megismerésére nevelés

Az óvodapedagógus feladatai:

- Lehetőség szerint minél több mozgásos és érzékszervi tapasztalatot biztosít a gyerekek számára az őket körülvevő természeti és társadalmi környezet megismeréséhez.
- Változatos alkalmakat teremt a sokoldalú, minél több érzékszervvel való tapasztaláshoz.
- Új ismeretek nyújtásakor támaszkodik a gyerekek már meglévő tapasztalataira, élményeire.
- Teret hagy a felfedezések során a gyerekek spontán megnyilvánulásainak, kreatív ötleteinek.
- Segíti a gyermeket abban, hogy szeresse, tisztelje a környezetét, bátran alakítsa, de úgy, hogy abban ne okozzon kárt.
- Ügyel rá, hogy elegendő alkalmat, időt, helyet és megfelelő mennyiségű és minőségű eszközt biztosítson a spontán és szervezett tapasztalat-és ismeretszerzéshez.
- Biztosítja, hogy a gyerekek megismerkedhessenek mind az élő, mind az őket körülvevő élettelen természettel, biztonságos életvitel szokásaival.
- Lehetőséget teremt arra, hogy a gyermek az ismereteit valós természeti környezetben szerezzze meg.
- Rendszeresen teremt gondolkodásra ösztönző helyzeteket.
- Rendszeresen végez kísérleteket a világ megismeréséről a gyerekekkel.
- Együtt csodálkozik rá a gyerekekkel a közösen tett felfedezésekre, a világ gyönyörűségére.
- Segíti a gyerekek önálló véleményalkotását, döntési képességük fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában
- Viselkedésével, tetteivel példát mutat a környezettudatos életmód szokásainak elsajátításához.
- Példamutatással segíti, hogy a gyermekekben kialakuljon a természet szeretete, a természet szépségének, tisztaságának, védelmének tisztelete.
- Megteremti a lehetőségét és biztosítja, hogy a gyerekeknek legyenek ismereteik

A természeti környezet területén:

- a közlekedési eszközökről, szabályokról
- az évszakokról és jellemzőikről
- a napszakokról
- a növényekről
- az állatokról
- színekről
- az testről, a testrészekről, az érzékszervekről

43

A társadalmi környezet területén:

- a családjukról, otthonukról, szüleik és más emberek foglalkozásáról
- lakóhelyükről, annak nevezetességeiről, környezetük néhány intézményéről
- a környezetvédelméről:
- a növény-és állatfajok védelméről
- a víz-, a talaj-, a levegővédelem fontosságáról
- a szelektív hulladékgyűjtésről, a hulladékfeldolgozásról

A fejlődés jellemzői (5-7-8 éves korban)

- A gyerekeknek vannak tapasztalataik és ismereteik az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről,
- Közvetlen környezetükben biztonsággal tudnak tájékozódni,
- Környezetük megismerése során ismerik és alkalmazzák a kulturált élet szokásait, az elfogadott viselkedésformákat, az érzelmi és erkölcsi viszonyokat,
- Kialakult bennük a természet szeretete, a természet tisztaságának, szépségének tisztelete,
- Rendelkeznék ismeretekkel a környezet védelmének fontosságáról, jelentőségéről,
- A környezet rendjének, értékeinek megóvása belső igényükké vált, megalapozódik bennük egy tudatos környezetbarát szemlélet.

- Ismeretekkel rendelkeznek a természeti környezet területén: a közlekedési eszközökről, szabályokról, az évszakokról és azok jellemzőiről, a napszakokról, a növényekről, az állatokról, színekről, az emberi testről.
- Ismerik saját személyes adataikat, családjuk adatait, szüleik és más emberek foglalkozását, lakóhelyük nevezetességeit, környezetük néhány intézményét. Életkoruknak megfelelő szinten ismerik szülőföldjüket, hazájukat, ismernek helyi és néphagyományokat. Tisztelik és védik az emberi és tárgyi kultúra értékeit.

4.6. Matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek:

A környezet megismerése során a gyermekek matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába is jutnak. Felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli, és téri viszonyokat, alakul ítéliképességük, fejlődik tér-, sík-, és mennyiségsszemléletük.

A matematikai gondolkodásra jellemző, hogy a globálistól a részletekre irányulás felé halad:

- utánzással, mintakövetéssel
- spontán tapasztalatszerzéssel, játékkal
- gyakorlati probléma-, és feladatmegoldással
- gyermeki kérdésekre adott válasszal
- az óvónő által irányított matematikai megfigyelésekkel – szervezett foglalkozásokkal
- matematikai tartalmú szabályjátékokkal

Az óvodapedagógus feladatai:

- Lehetőséget teremt a gyerekek számára a környező valóság formai és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre.
- Minél több alkalmat teremt a gyerekek matematikai érdeklődésének felkeltésére az elemi ok-okozati összefüggések felismertetésére, megtapasztaltatására.
- Biztosítja, hogy a gyerekek saját logikájuk szerint gondolkodhassanak, próbálja őket rávezetni a megoldásra.

- Gondolkodásra serkentő matematikai helyzeteket teremt, hogy a problémáról saját véleményt alkothassanak, egyes állításaik igazságát megmagyarázhassák, tévedéseiket felfedezhessék, kijavíthassák.
- A gyerekekkel méréseket, összehasonlításokat végez, lehetőséget teremt a mennyiségi és térbeli viszonyok összehasonlításához, a problémamegoldás előkészítéséhez.
- Helyet, időt, kellő alkalmat, valamint megfelelő mennyiségű és minőségű eszközt biztosít a megtapasztaláshoz.
- A problémamegoldó készség előkészítése során, a gyerekeket többféle megoldás keresésére buzdítja.
- Együtt örül a gyerekekkel a sikeres feladatmegoldásoknak.
- Rácsodálkozik velük együtt a megoldási lehetőségek sokszínűségére, a variációs lehetőségekre, a matematikai jellegű feladatok érdekességeire.
- Erősíti a gyerekeket abban, hogy pozitívan viszonyuljanak egy-egy problémahelyzet megoldásához, számukra sikerélményt biztosít.
- Megteremti a lehetőséget és biztosítja, hogy a gyerekek ismereteket és tapasztalatokat szerezhessenek

A halmazokról:

- képezzenek halmazokat, hasonlítsák össze azokat;
- tulajdonságaik szerint, válogassák szét, bontsák részhalmazokra, rendezzék sorba elemeik szerint, mérjék azokat becsléssel, párosítással, másolással,
- mérjenek össze mennyiségeket: magasságot, hosszúságot, tömeget, űrtartalmat, mérjenek mennyiséget, területet, szélességet, vastagságot, bőséget,
- síkidomokról, geometriai formákról,
- a térben való tájékozódásról,
- a számképekről, legalább a 10-es számkörben

4.7. Mozgás:

A kisgyermek mozgásszerveinek fejlődése belső, élettani ingerű mozgásvágyban nyilvánul meg. Napi 3-4 óra szabadban való mozgásra van biológiai szükségletük. Ezért a gyermekeink

ebbéli szükségleteinek kielégítése érdekében óvodánkban a mozgásfejlesztés sokoldalú lehetőségeit teremtettük meg.

Célunk:

A mozgás az óvodás gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. Rendszeres egészségfejlesztő testmozgással, a szabad játékban a gyermek spontán, természetes mozgása közben és az óvodapedagógus által tudatosan szervezett tevékenységek a gyermekek egyéni szintjéhez igazodva a pszichomotoros készségek és képességek kialakítsa, formálása és fejlesztése.

46

Feladatunk:

A gyerekek fokozott mozgásigényére alapozva egész személyiségük, mozgáskultúrájuk, mozgáskészségük (harmonikus, összerendezett, fegyelmezett, nagy és kis mozgás) fejlesztése, testi-lelki harmóniájuk kialakítása, egészségük megóvása, természetes mozgáskedvük megőrzése, a mozgás megszerettetése.

Rendszeres mozgásos tevékenységek által edzettségük, fizikai állóképességük, erőnlétük fejlesztése, hogy alkalmassá váljanak az egészséges életvitelre.

Az óvodapedagógus feladatai:

- minden nap lehetőséget teremt a gyerekek mozgásos tapasztalatainak bővítésére, elegendő gyakorlásra, a mozgáskészségeik fejlesztésére.
- a napi mozgástevékenységek megszervezésével –törekedve a szabad levegőn való minél hosszabb ideig történő tartózkodásra biztosítja a gyerekek mozgás-igényének kielégítését,
- biztosítja a megfelelő eszközöket, mind a szabad játék, mind a testnevelés foglalkozások alatt a mozgásfejlesztéshez.
- rendszeresen alkalmat teremt minden gyermek számára, hogy megtalálhassa a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb mozgásformát.

- differenciált feladatadással segíti a gyerekeket abban, hogy képességeiknek megfelelően sikeresen oldhassák meg a feladatokat, ezzel is megőrizve mozgás kedvüket.
- a mozgásos tevékenységek megtervezésével és megszervezésével biztosítja minden gyermek számára a mozgásfejlesztés különböző feladatainak (fizikai állóképesség, erőnlét, szem-kéz, szem-láb koordináció, nagy-és finom-mozgások, testséma, téri tájékozódás, egyensúly, laterális dominancia) megvalósulását.
- minél több alkalmat teremt a mozgásos játékok és gyakorlatok során az értelmi fejlesztésre (pl: téri tájékozódás, téri irányok, viszonyok megismerése, keresztcsatornák fejlesztése stb...), az anyanyelvi fejlesztésre (tárgyak, testrészek, téri irányok, viszonyok, méret, hasonlóság, különbözőség megnevezése stb...).
- a sikeres feladatmegoldások által biztosítja a gyerekek reális „énképének”, önbizalmának, önértékelésének kialakítását, a szociális és érzelmi képességeik fejlődését (fegyelem, kitartás, kudarc tűrőképesség, önuralom, szabálytudat, együttműködés, stb...).
- a gyerekekkel együtt örömmel vesz részt a mozgásos játékokban, buzdítja, lelkesíti, személyes példájával motiválja őket a sikeres feladatmegoldásra.
- a mozgásos feladatok összeállításánál figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű gyerekek fejlesztésének lehetőségeit.

A fejlődés jellemzői (5-7-8 éves korban)

- Óvodáskor végére a gyerekek természetes, belső igényévé válik a mozgás és annak szeretete, mozgásuk összerendezett, ügyes, megfelelő ritmusú,
- Cselekvőképességük gyors, mozgásukban kitartóak, képesek a testrészek, helyzetek, mozgások, téri irányok pontos megértésére, megnevezésére,
- Megfelelő a tér-és idő tájékozódó képességük,
- Képesek a szem-kéz, szem-láb koordinációt és az egyensúlyérzéklet igénylő feladatok, gyakorlatok végrehajtására különböző kézi szerek, tornaeszközök használatával,
- Képesek egyéni, csoportos, sor-és váltóversenyek játszására a szabályok pontos betartásával,
- Értik az egyszerű vezényszavakat,
- Biztosan mozognak környezetükben,

- Szívesen vesznek részt szervezett mozgásokban, játékokban és maguk is kezdeményezik ezeket,
- A megtanult mozgásokat változatos kombinációkban és helyzetekben is tudják alkalmazni.

4.8. Munka jellegű tevékenységek:

Az óvodás gyermek személyiségfejlődésének másik meghatározó szerepű, erkölcsi tartalmú területe, a teljes óvodai életet étható gyermeki munka. Eredményt létrehozó voltával, hasznos tevékenységi jellegével szocializációs eszköznek tekintjük. Jellemzője, hogy ebben a korban külső szükséglet hozza életre, viszont erkölcsileg fontos normákat, alapértékeket közvetít az életkornak megfelelő formában és tartalommal.

48

Célunk:

A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan személyiségjegyek erősítése, mint a feladattudat, önállóság, kitartás és együttműködés.

Feladatunk:

Az önkéntes, szabadon választott, valamint a közösség érdekében örömmel végzett tevékenységek során a gyerekek jellemének (reális énképének, önismeretének), erkölcsi tulajdonságainak, közösségi kapcsolatainak formálása, a munka szeretetére, becsületére nevelés.

Az óvodapedagógus feladatai:

- biztosítja a nyugodt, örömmel, jó hangulatban végezhető munka jellegű tevékenységek feltételeit,
- megfelelő méretű, anyagú, célszerűségű munkaeszközöket biztosít a gyerekek munkavégzéséhez. Megtanítja azok rendeltetésszerű használatát, rendben tartását, ezeket a gyerekek számára hozzáférhető helyen tartja,

- elegendő időt és munkalehetőséget, valamint elegendő alkalmat teremtsen ahhoz, hogy a munkavégzés közben begyakorlódhassanak, pontosabbá válhassanak munkakészségek;
- a tevékenységek megszervezésekor figyelembe veszi a csoport összetételét, az egyes gyerekek fejlettségi szintjét és figyel arra, hogy a feladat kizárólag a gyerek saját örömteli, önként vállalt tevékenysége legyen;
- megtapasztaltatja a gyerekekkel, hogy a munka jellegű tevékenységek által az ember folyamatosan alakíthatja, változtathatja, kellemesebbé, célszerűbbé teheti a környezetét. Kialakítja bennük a rend, a rendezett körülmények iránti igényt;
- együtt örül a gyerekekkel a sikeresen elvégzett feladatoknak. Folyamatosan értékeli, pozitív értékelésével motiválja őket a további munkavégzésre;
- érezteti a gyerekekkel, az általuk végzett munka fontosságát, ezzel is erősítve a munkához való pozitív viszonyukat,
- a munka jellegű tevékenységek által fejleszti akarati tulajdonságaikat: önállóság, kitartás, felelősségvállalás, probléma-megoldó képesség, döntési képesség, stb...
- tudatosítja bennük a közösségért végzett munka jelentőségét, a mások által végzett munka fontosságát, a munka szeretetére, tiszteletére neveli őket.

Megismerteti a gyerekekkel az egyes munkafajtákat:

- A saját személyükkel kapcsolatos teendőket: testápolás, öltözködés, önkiszolgálás, a környezet rendjének megőrzése (ez már a közösségért végzett munka)
- Az alkalmoszerű munkát, egyéni megbízatásokat (pl: teremrendezés, üzenet átadás, eszköz előkészítés)
- A közösségi munkákat: a naposi munkát, az esetleges felelősi feladatokat (pl: kisebbek segítése, növény és állatgondozás).

A fejlődés jellemzői (5-7-8 éves korban):

- A gyerekek ügyelnek saját személyük, személyes dolgaik és környezetük rendjére,
- a munkájukban önállóak, kitartóak, átérzik annak felelősségét,
- Szívesen vállalnak munkajellegű feladatokat, megbízatásokat,

- A munkavégzéshez használt eszközöket önállóan, rendeltetésszerűen használják, munkavégzés után azokat a helyükre elrakják,
- Önállóan, kitartóan végzik a napos munkát,
- Szívesen vállalnak feladatokat a közösség érdekében is.

4.9. Tevékenységekben megvalósuló tanulás:

Az óvodáskorú gyermekek tanulása folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, nagyrészt szociális tanulás. A kompetencia alapú óvodai nevelés sajátosságaiból adódóan a tanulást támogató természetes és struktúrált környezetben az óvodai nevelés sajátosságaiból adódóan az óvodapedagógus által tervezett és kezdeményezett tevékenységekkel, ismeretszerzési és élményhelyzetek felkínálásával a teljes személyiség, illetve az intellektuális képességek fejlesztése hangsúlyozottan kerülnek a középpontba.

50

Célunk:

Elsődleges cél a gyermeki készségek, képességek fejlesztése, támogató környezet megteremtésével, és a gyermeki előzetes tapasztalatok figyelembevételével a gyermeki kompetenciák, attitűdök erősítése, képességeik fejlesztése.

Feladatunk:

A gyerekek spontán szerzett tapasztalatának, élményeinek, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése, a tanulási képességeket meghatározó pszichikus funkciók differenciált fejlesztése, mely a teljes személyiség fejlődését támogatja.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyerekek részére az érzelem gazdag, biztonságot nyújtó, kölcsönös bizalmon nyugvó légkör biztosítása, melyben a tapasztalataikra, kíváncsiságukra, utánzási vágyukra, élményeikre építve teremtheti meg a tanuláshoz szükséges optimális feltételeket.
- Minél több alkalom teremtése számukra a cselekvő aktivitásra, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalásra, a felfedezésre, a kísérletezésre, a

problémamegoldásra, megvalósítva a tanulási folyamatban a rendszerességet, a fokozatosságot, a folyamatosságot.

- A gyerekek megismerési-és tevékenységi vágyára, érzelmi beállítódására, önkéntelen figyelmére támaszkodva irányítja az ismeret és tapasztalatszerzés folyamatát.
- Problémahelyzetek teremtésével ösztönzi őket szellemi aktivitásra, nagy hangsúlyt fektetve a problémafeltárás, problémamegoldás fejlesztésére, a fogalmi gondolkodás kialakítására, egyéni bánásmód alkalmazásával. A tervezett, szervezettiskola-előkészítő tevékenységek során hangsúlyozott szerepet szánva az élmények újraélésére, az ismeretek mélyítésére, rendszerezésére.
- A gyermeki kompetenciák fejlesztésébe beépíti a tapasztalati-tevékenységek külső helyszínen történő feldolgozását, élménypedagógiai eszközök alkalmazását
- Differenciált feladatadással segíti a gyermekek egyéni fejlődését, mindig az egyesgyerekek egyéni érési tempójához igazítva az elvárásait, életkoruknak megfelelő ismereteket közvetít.
- A foglalkozások szabad légkörének megteremtésével ad teret a gyermeki megnyilatkozásoknak, a gyermekek önállóságának.
- A tanulási folyamatok szervezése során elegendő számú, minőségű, mennyiségű, méretű eszközt biztosít a gyerekek számára, életkoruknak, egyéni fejlettségüknek megfelelően valósítja meg az időkeretet, helyet, módszereket
- A foglalkoztatási formáknál előnyben részesíti az egyéni és mikro csoportos foglalkoztatást, a kooperatív technikákat, párhuzamos tevékenységek szervezésével, melyet a két óvodapedagógus párhuzamosan végez.
- Értékelése a tanulási folyamat irányítása során mindig személyre szabott, pozitív, konkrét, a gyermek számára ösztönző jellegű.
- A sajátos nevelési igényű gyerek esetében a nem, vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb, tudatos fejlesztésével bővíti a kompenzációs lehetőségeket.

A fejlődés jellemzői (5-7-8 éves korban):

- Képesek az egyszerű feladatokat megérteni, megoldásokat keresni.
- Gondolkodásukra jellemző a problémamegoldás, a kreativitás, a reflektivitás.

- Érdeklődnek környezetük tárgyai, jelenségei, összefüggései iránt, képesek az itt megszerzett ismeretek, tapasztalatok, élmények elmélyítésére, rendszerezésére.
- Feladatvégzésükre a kitartása jellemző,
- Szándékos figyelmük életkoruknak megfelelő, képesek a figyelemösszpontosításra,
- Képesek az elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.
- Tanulási képességeiknek fejlettsége / megfigyelőképesség, figyelem, gondolkodás, emlékezet stb./ lehetővé teszi számukra az iskolai élethez való alkalmazkodást.

4.10. Ünnepek, ünnepélyek, jeles napok, hagyományok:

A nevelés tulajdonképpeni tartalma, értelme a társadalmi értékek átörökítése. Ezen oknál fogva az óvodás gyermekek nevelésében súlyponti helyet kap a szülőföld, a társadalom, a nemzet összefogó erejét életben tartó hagyományok, szokások életben tartása. Ünnepeink, hagyományaink ismétlődése egyrészt segíti a gyermekeket tájékozódni az időben, másrészt külsőségi és tartalmi elemeivel szemléletmódbeli és kultúrártékeket közvetít.

Ünnepeink tervezésekor-szervezésekor szem előtt tartjuk, hogy az emlékezetes legyen gyermekeink számára. A közös előkészületek során megtapasztalhatják az ünnepvárás örömét, az örömszerzést. A készülődés lehetőséget ad kreatív ötletek létrehozására, önmegvalósítási törekvések megmutatására. A sokszínű készülődés és az ajándékvárás mellett megismertetjük a gyerekeket az ajándékozás örömeivel (mikulás, karácsony, húsvét, anyák napja). Az ünnepek jellegének megfelelően a hozzájuk kapcsolódó hagyomány felelevenítésére is gondolunk, melyhez játék-kiegészítőket, dekorációkat készítünk.

Programjaink:

Márton napi libahét: A szülők közreműködésével munkadél előtt szervezünk, ahol lámpásokat készítünk. Az elkészült lámpások bármely csoportban megvásárolhatóak, a bevételt a Márton nap lebonyolítására fordítjuk. Lezárásként a családok részvételével esti lámpás felvonulást rendezünk, végig vonulva Letenye utcáin. Ezt követően vidám hangulatú, élőzenés táncbálat szervezünk az óvoda udvarán zsíros kenyérrel, teával, forralt borral, melynek bevételét az óvoda eszköztárának bővítésére fordítjuk.

Szülői Bál: A Szülői Közösség tagjainak bevonásával tombola tárgyak, felajánlások gyűjtése. Helyszín berendezése, díszítése. Kellemes élőzenés este tánccal jó hangulatban.

Adventi kézműves játszóház: szervezésével segítjük a közelgő ünnepre való ráhangolódást. Egyszerű, ötletes, a gyermekekkel közösen könnyen megvalósítható adventi díszek, karácsonyfadíszek elkészítését ajánljuk fel a résztvevő családtagoknak, melyet haza vihetnek. A közös munka mellett a szülők számára, jó hangulatú beszélgetésekre, egymás megismerésére is lehetőséget biztosít e rendezvényünk.

53

Farsang:

Egész délelőtt táncolunk, mókás játékokat játszunk, jelmezes bemutatkozást tartunk. Előzményként a csoportot farsangi hangulatnak megfelelően díszítjük, díszeket farsangi álarcokat készítünk a gyermekkel közösen.

Madarak és Fák napja a Budafai Arborétumban: A környező települések nagycsoportosainak részvételével szervezett 1 napos buszos kirándulás, ahol természetes környezetben játékos vetélkedőn keresztül ismerhetik meg a gyermekek környezetünk értékeit, az Arborétum növény-és állatvilágát miközben barátságot kötnek a szomszédos települések gyermekeivel. A napot érem osztással zárjuk, amelyet minden a programban részt vevő gyermek megkap.

Családi Nap: Célja a családokkal való szoros kapcsolat erősítése, illetve, hogy a szülők a saját gyermekeikkel együtt közösen egy játékos délutánon minőségi időt töltsenek el.

Zöld napok:

Március 22. – A víz világnapja

Április 22. – A föld világnapja

Május 10. – Madarak, fák napja

Május 22. – Magyar természet napja

Június 05. – Szelektív hulladékgyűjtő nap

Október 05. – Állatok világnapja

5. INKLUZÍV NEVELÉS

5.1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Sajátos nevelési igényű gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral, (súlyos tanulási, figyelem vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Óvodai nevelési programunk elkészítésekor, valamint napi munkánk során figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltakat.

Kiemelt célunk elősegíteni e gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését. Elvárásaink igazodnak a gyermekek fejlődési üteméhez. Törekszünk arra, hogy a gyermekek fejlesztése a megfelelő területeken valósuljon meg, és a gyermekek számára a fejlesztés ne legyen túlterhelő. A fejlesztés módját minden esetben a gyermekek egyéni szükségletei határozzák meg.

Intézményünkben alkalmazott módszerek:

- differenciált képességfejlesztés
- személyiségfejlesztő foglalkozás
- kommunikációt segítő foglalkozás

A módszerek egyéni, kis-és nagycsoportos formában is megjelennek. A fejlesztéshez használt eszközök az intézményünkben megtalálható, folyamatosan bővülő eszköztárból kerülnek kiválasztásra a sajátos nevelési igényhez igazodóan. Ilyenek többek között az egyensúlyérzékét fejlesztő eszközök (egyensúlyozó henger, mini trambulín, egyensúlyozó híd, ugráló labda, fészek hinta, tölcsér hinta stb.), egyéb készségfejlesztő eszközök.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésének alapjául szolgál a pedagógusok számára, a szakértői bizottság szakvéleménye. Az óvodai nevelőmunka során figyelmet fordítunk arra, hogy a sérült gyermek harmonikus személyiségfejlődését elfogadó környezet segítse és a

gyermek fejlesztési eredményének célját fogyatékosságának, fejlettségének mértéke határozza meg.

- A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermekek számára:
- A gyermekek számára alkalmazandó módszerek, terápiák, technikák közül az adott gyermek számára legoptimálisabb megválasztása és alkalmazása,
- Speciális segédeszközök használata a gyermekek egyéni szükségleteihez igazodóan.
- A gyermekek által használt segédeszközök elfogadtatására való nevelés,
- A kompenzációs lehetőségek körének lehetőség szerinti bővítése,
- A gyermek egyes területeken való kiemelkedő teljesítményének felismerése,
- A gyermekek egyéni foglalkoztatásának rugalmas szervezeti keretek között történő kialakítása,
- Együttműködés a sérült gyermek családjával.

Habilitációs tevékenységünket team-munkában kialakított és szervezett formában valósítjuk meg.

Ebben a team-munkában részt vesznek:

- pszichopedagógus
- pszichológus
- szurdopedagógus
- logopédus
- gyógypedagógus
- gyógypedagógiai asszisztens
- óvodapedagógusok
- dajkák

A rehabilitáció általános célja a sérült funkciók fejlesztése, újak kialakítása; a meglévő funkciók erősítése, fejlesztése.

A rehabilitáció fő területei:

- észlelés fejlesztése
- motoros készségek fejlesztése

- beszéd-, és nyelvi készségek fejlesztése
- szociális készségek fejlesztése
- kognitív készségek fejlesztése
- önellátás készségeinek fejlesztése

A habilitáció részben a többi gyermekkel végzett munka során, differenciált bánásmóddal és eszközökkel, részben egyéni vagy kiscsoportos formában valósul meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel végzett munkánkra vonatkozó eljárás:

- Az évnyitó szülői értekezleteken rendszeresen tájékoztatjuk a szülőket az integrált nevelésre vonatkozó főbb tudnivalókról, az eljárási szabályokról,
- Az újonnan érkező gyermekek problémáinak feltárására fokozott figyelmet fordítunk,
- Tájékoztatjuk a szülőket, hogy gyermekük akkor vehet részt az integrált nevelésben, ha optimális fejlődését ez a forma biztosítja leginkább, ezt a hivatalosan a szakvélemény állapítja meg,
- A gyermekek csoportba való beosztásánál lehetőséget biztosítunk a szülők számára, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekük számára a részlegesen integrált formában működő óvodai csoportunkba kérjenek elhelyezést. Erről az óvodai nevelőtestület meghallgatása után, a fogyatékosság típusát, a speciális igények mértékét figyelembe véve, az igazgatóhoz végleges döntést.

a.) Mozgáskorlátozott gyermek:

Mozgáskorlátozott az a gyermek, akinél a tartó és / vagy a mozgató szervrendszer veleszületett vagy szerzett sérülése, károsodása és / vagy funkciózavara következtében a mozgásos tapasztalatszerzés a szocializáció jelentős és maradandó akadályozottsága áll fenn.

A testi fogyatékos (mozgáskorlátozott és halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott) gyermek óvodai nevelésében fontos az életkornak megfelelő tapasztalatok nyújtása, az életkornak megfelelő cselekvések – tevékenységek megtanítása és azok alkalmazása, a gyermekek mozgásnevelése, a speciális egyénre szabott megsegítés és az akadálymentes környezet megteremtése.

Az óvodai foglalkozások körébe a pedagógusok beépítik a mozgásos fejlesztést. Ezek a feladatok a napirend minden részében jelen vannak.

Mozgásfejlesztés (fogyatékoság minőségétől, illetve súlyosságától függően):

a, Nagymozgás fejlesztése:

- egyensúly gyakorlatok
- testrészek ismerete
- ritmusérzék
- térben való tájékozódás

b, Finommotorika fejlesztése:

- kétujjas fogás kialakítása
- ujjak külön mozgatása, erősítése
- helyes ceruzafogás kialakítása
- olló használat
- színezés vonalhatárok betartásával
- pontok összekötése
- másolási feladatok
- balról-jobbra haladási irány kialakítása
- sor- és ritmustartási gyakorlat

b.) A súlyosan hallássérült – siket – és enyhébben hallássérült – nagyothalló – gyermek

A súlyosan hallássérült – siket – és enyhébben hallássérült – nagyothalló – gyermekek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek. A halláskárosodás miatt – az állapot fennmaradása esetén – a beszédkommunikációban az érthető ejtés teljesen elmarad vagy erősen, sérül. Fentiek miatt korlátozott a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, aminek következtében módosul a gyermek megismerő tevékenysége, esetenként egész személyisége megváltozhat.

A nyelvi és pszichoszociális fejlettség kedvező esetben olyan szintű lehet az óvodás kor kezdetére, hogy a hallássérült kisgyermek egy része további speciális segítséggel halló társaival együtt vehet részt óvodai nevelésben.

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata – a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve – a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése.

Az anyanyelvi – kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munka jellegű tevékenységben be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

Az óvodai nevelés egész időtartamát átfogó feladat a kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése, alapvető önkiszolgálási szokások elsajátítása, az aktív nyelvhasználat építése. Ennek keretében kell fejleszteni a beszédértést, a szókincset, szájról olvasási készséget, érthető kiejtésre nevelést.

A gyermekekkel való foglalkozás döntően a szurdopedagógia és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációival, egyéni fejlesztési terv alapján történik. Fejlesztésüket eredményesen egyéni vagy kiscsoportos formában lehet megvalósítani.

Fejlesztésükben fontos szerepet játszik:

- A nyelvi kommunikáció megindítása
- A kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése
- A beszédértés, szókincsfejlesztés
- A beszédérthetőség folyamatos javítása

c.) Látássérült gyermek

Látássérültnek tekinthető az a személy, akinek jobbik szemén maximális korrekcióval mérhető látásélessége az ép látás 30 %-a, vagy ennél kevesebb, illetve látótérszűkülete nem több 20 foknál.

A látássérült gyermekek csoportjai:

- Vakok, akik még fényt sem érzékelnek
- Aliglátók: (fényérzékelők)
 - Nagytárgylátók
 - Ujjolvasók

➤ Gyengénlátók (látókép csökkenése)

Hazánkban a gyengénlátó és aliglátó gyermekek számára nincs speciális óvoda, ők az ép látású gyermekekkel együtt nevelkednek. A gyengénlátó, aliglátó gyermekek számára nem készült speciális óvodai nevelési program. A sikeres iskolai teljesítményt meghatározó képességek optimális érése az iskolás kort megelőző életszakaszban van.

A látássérülés kora gyermekkori fejlődésre gyakorolt hatásai miatt az óvodáskorú gyengénlátó és aliglátó kisgyermekek speciális nevelési szükségletei a látásmozgás, szem- kézkoordináció és látásnevelés területein jelentkeznek. Az óvodától nem várható el, hogy speciális fejlesztésben részesítse a gyermeket, azonban a sérült gyermekeknek járó egyéni foglalkozások biztosításával, gyógypedagógus bevonásával sokat tehet a gyermek felzárkóztatása érdekében. A látás sérüléséből eredő képességzavarok korrekciója a gyógypedagógia területén elsőként a gyengénlátók iskoláiban megalakult utazótanári szolgálat, tiflopedagógus feladata.

Fejlesztésük:

- látásnevelés: a látás használatának megtanítása
- nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság
- térbeli tájékozódás
- finommozgás, kézügyesség fejlesztése
- látás-mozgáskoordináció fejlesztése

d.) Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárscsoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

e.) A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermek

A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermekek óvodai nevelése a korai fejlesztésre épül. A kis lépések elvét alkalmazva, a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztésük kellő időt, alkalmat biztosít:

- Az alapmozgások kialakítására, fejlesztésére
- A minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztésére
- A beszédindításra, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókincs bővítésére
- Az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására
- Az adekvát játékhasználat elsajátítására, a kognitív funkciók fejlesztésére

Ezek kialakításánál kiemelt szerepe van a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztussal kísért egyszerű verbális utasításnak, a zenének, a ritmusnak, a sok ismétlésnek.

Az egymáshoz való közeledés, az egymás melletti tevékenykedés fejlesztése a csoportos foglalkozásokon valósítható meg.

f.) A beszéd fogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek:

A beszéd fogyatékosság a beszédfejlődési zavar súlyos formája, amely csak intenzív, szakszerű segítségnyújtással javítható. A súlyos beszédzavarban szenvedő gyermek a kommunikációs nehézségek, illetve a beszédhiba következtében kialakuló másodlagos pszichés tünetek (magatartási zavar) miatt eltérően fejlődik. Mindez az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében, a beszédszervek gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, a szegényes szókincsben, a beszédmozgásokról szerzett emlékképek felhasználásának hiányában, a grammatikai fejletlenségben, az utánzóképeség gyengeségében nyilvánul meg.

A beszéd fogyatékoságoknak vannak:

- Egyértelműen megnyilvánuló tünetei (Pl. artikulációs)
- Látens tünetei (beszédértési, beszédészlelési probléma)
- A kommunikációs nehézségből fakadó másodlagos pszichés tünetei (magatartási zavarok)

A fenti tünetek együttesen tanulási akadályozottságot is kiválthatnak. A sérült beszédfejlődés, beszédzavar nagyban befolyásolja a gondolkodás és az ismeretszerzés minőségét, aminek következménye lehet az egyenetlen értelmi fejlődés és a diszharmonikus személyiség.

Kizárólag azt a gyermeket tekintjük beszéd fogyatékosnak, akiről az Országos Beszédvizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményt ad ki, amelyben egyértelműen állást foglal.

Mint minden más fogyatékossgal élő gyermeknek, úgy a beszéd fogyatékosnak is egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs ellátásban kell részesülnie. Az intézménynek rendelkeznie kell azokkal a személyi és tárgyi feltételekkel, amelyek ehhez szükségesek. A hatékony fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, speciális terápiákat alkalmazó intenzív, komplex- az életkori sajátosságokat, a játékosság elvét szem előtt tartó – nevelési környezetben valósulhat meg. A beszédfejlesztés során nő a gyermekek kommunikációjának hatékonysága és önbizalma is. Közlékenyebbekké és sikeresebbé válnak. Mindez a pozitív hatás erősödhet abban az esetben, ha a gyermekek fejlesztése, nevelése – oktatása az együttnevelés keretei között történhet.

Az együttnevelés során szükséges, hogy a pedagógus ismerje azt a beszédzavart, amellyel a gyermek rendelkezik.

A pedagógustól elvárható magatartásformák:

Az első és legfontosabb feladat, hogy a pedagógus tájékozódjon a gyermek beszédállapotáról, azokról a speciális feladatokról, amelyeket a mindennapi nevelés oktatás során szem előtt kell tartania. Ebben segítségére lehet a szülő, illetve az a gyógypedagógus, logopédus, aki a gyermek terápiáját végzi. Elengedhetetlen a folyamatos, rendszeres kapcsolattartás a segítő szakemberekkel, akik támogatást nyújthatnak a sérülésspecifikus módszerek megválasztásában, illetve szükség esetén egyéni fejlesztési terv elkészítésében. A gazdag nyelvi környezet, amely segíti a megfelelően beszélő gyermekek kommunikációjának fejlődését, egyben jó környezet a beszéd- és nyelvi zavarral küzdő gyermekek számára. A mindennapi nevelés során a pedagógusnak fokozottan kell figyelnie arra, hogy a beszéd fogyatékos gyermekhez intézett közlései mindig csökkentett beszédtempóban hangozzanak el rövidített, redukált formában. Fontos feladat a beszéd fogyatékos gyermek motiválása, a beszéd fogyatékossgából eredő hátrányok miatti kirekesztettség érzésének

csökkentése, megszüntetése, az önbizalom erősítése. Az óvodapedagógus személyisége vitathatatlanul meghatározó ezeken a területeken. A foglalkozások oldott, bizalmas, stressz mentes légkörének megteremtése a kifejezési formák spontán megnyilatkozásainak elfogadása a záloga annak, hogy beszédzavarral küzdő gyermek is sikerélményhez jusson. Az elfogadó magatartás az egyéni bánásmód elve nélkülözhetetlenek a pedagógus attitűdjében.

g.) Pervazív fejlődési zavarban szenvedő autista gyermek:

Az autizmus spektrum zavarok egy átfogó megnevezés, mely magába foglalja az Asperger szindrómát, a pervazív fejlődési zavarokat, a nyílt oppozíciós zavart és a szemantikus, pragmatikus zavart. Ez a szükségletek rendkívül tág spektruma, így a sérülések és a nehézségek különböző szintjeit foglalja magába.

A sérült területek

A három fő sérült terület, amelyet a „sérülések triászának” nevezünk:

- kommunikáció
- szociális kapcsolatok
- fantázia, rugalmas gondolkodás

Autizmussal élő gyermek speciális fejlesztésének elvei, céljai, feladatai és módszerei

A pervazív fejlődési zavarban szenvedő gyermekek óvodai nevelésének alapelvei megegyeznek az Óvodai nevelés országos alapprogramjának alapelveivel, és kiegészülnek a Fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelveivel.

Az óvodai nevelés céljai

Az autista gyermekek speciális fejlesztésére vállalkozó óvoda nevelési céljai és alapelvei egyrészt megegyeznek a közoktatási rendszer egyéb profilú óvodáiéval, figyelembe véve az életkori és egyéni sajátosságokat, az eltérő fejlődési ütemet:

- elősegíti a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését
- a gyermeki személyiség minél teljesebb kibontakoztatását
- fontos nevelési célja a gyermekek egészséges életmódra szoktatása
- a szülők támogatása és tehermentesítése a speciális nevelés során
- a gyermek érezze magát jól és biztonságban

Speciális célok:

A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettségi szint mellett elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése.

Az autista gyermekek óvodai nevelésének célja az elemi adaptív viselkedések kialakítása:

- szociális, kommunikációs készségek célzott fejlesztése
- az autizmusból és a társuló fogyatékoságokból eredő fejlődési elmaradások lehetséges célirányos kompenzálása
- a sztereotíp, inadekvát viselkedések kialakulásának megelőzése, illetve korrekciója
- a fogyatékoság specifikus, protetikusan, augmentatív környezet, eszközök, módszerek és szokásrendszer kialakítása és használatának elsajátíttatása.

h.) Pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem – vagy magatartás szabályozási zavarral) küzdő gyermek:

A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekek, valamint a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekek integrált nevelése.

A tevékenység célja

- A sajátos nevelési igényből eredő hátrány csökkentése.
- Az egyéni képességfejlesztés és differenciált bánásmód módszerével nevelőmunkánk célkitűzéseinek megvalósítása.

Általános feladataink

- A gyermekek megismerése.
- Szűrés, felmérés
- A gyermek aktuális állapotához igazodó fejlesztési stratégia kidolgozása: a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálás, speciális eljárások alkalmazása.
- Szakmai dokumentáció folyamatos vezetése, értékelése.
- Szakmai együttműködés, kapcsolattartás kialakítása a gyermek fejlesztéséhez szükséges szakemberekkel, szakszolgálatokkal.
- A szülők tájékoztatása, együttműködés a fejlesztésben.

h/1. A nevelési, tanulási folyamatban akadályozott gyermek nevelése

Tanulási zavarnak tekintjük azt a – intelligenciaszint alapján elvárhatónál – lényegesen alacsonyabb tanulási teljesítményt, amely neurológiai deficit, vagy funkciózavar talaján jön létre, sajátos kognitív tünet együttesével.

Ezek a tünetek már óvodás korban mutatkoznak, ezért fel kell figyelniük rá, mert 3- 7 éves korban van ezeknek a funkcióknak a szenzitív periódusa, amikor jól fejleszthetők. A viselkedési problémák főleg másodlagosan alakulnak ki, bár az idegrendszeri fáradékonyság eleve negatívan hat a gyermek magatartására. A környezet elmarasztaló reagálása a teljesítmény - és viselkedészavarokra általában szorongóvá vagy agresszívvé teszi a gyermeket, amelynek következtében nehéz helyzetbe kerülhet a közösségben, társas kapcsolataiban.

Az ilyen gyermek tünetileg:

Viselkedése: Nyughatatlan, agresszív vagy tétova, bizonytalan, szorongó

Teljesítménye: figyelme könnyen elterelhető, munkái rendetlenek, mozgása ügyetlen, összerendezetlen.

A diszlexia veszélyeztetett gyermek legjellemzőbb tünetei

Mozgáskoordináció hibái

Motorium zavara

Fejlesztés tartalma

Mozgásfejlesztés (nagymozgások, egyensúly, szem- kéz, szem- láb koordináció, finommotorika fejlesztése.

- Testséma (testrészek, személyizóna, testfogalom)
- Észlelés – percepció (vizuális, alak-formaállandóság, tapintási észlelés, hallási, térpercepció, keresztcsatornák)
- Értelmi fejlesztés, finommotoros koordináció, verbális – nyelvi kifejezőképesség.
- Szociális képesség fejlesztése.

Kiemelt:

- Beszédfejlesztés, téri tájékozódás ritmushoz kapcsolódó képességek fejlesztése.

Módszertani elvek:

- Sok szenzoros elem bevonása.
- Pontos mintaadás, modell-utánzás
- Folyamatos verbális megerősítés és tudatosítás
- Konkrét, egyszerű, pontos utasítás és követelmény
- Irányok, forgások, fordulatok, sebesség pontos megnevezése, megvalósítása
- Sorrendiség tudatosítása
- Kis lépésekben haladás – sok ismétlés – kis változtatás
- Fokozatosság

- Konkrét, azonnali megerősítés
- Mozgásnevelési alapelvek
- Tevékenység segítő szempontok.

Diszgráfia jellegzetes tünetei

- Finommotorika fejletlensége
- Nagymozgások vezérlésének zavarai (vonáavezetés, görcsös kéztartás)
- Szenzomotoros koordináció zavarai
- Szavak, mondatok tagolási, elválasztási problémái

Diszkalkulia tünetei

- A mozgás és beszéd ritmusának összehangolatlansága
- Kialakulatlan, illetve bizonytalan tájékozódás
- Nyelvtani és tartalmi hibák a tér- és időfogalmak kifejezésében
- A viszonzyszavak hibás használata
- Bizonytalan bal- jobb differenciálás
- Alapvető matematikai fogalmak hiánya
- Halmazképzés, bontás, hozzárendelés, számolás zavara

Feladataink

- A fent említett tünetek észlelése esetén az óvoda logopédusa, pszichológusa segítségét kérjük és ha az ő véleményük megerősíti, illetve alátámasztja gyanunkat, akkor a szülővel történő megbeszélés után a megfelelő szakemberhez küldjük további vizsgálatra a gyermeket.
- Ha a vizsgálatok igazolják a tanulási zavart – nehézséget, folyamatosan konzultálunk a fejlesztést végző szakemberekkel.

- Nevelőmunkánkban kiemelten foglalkozunk az anyanyelvi-, kommunikációs neveléssel, amelynek mindennapi gyakorlata során fejlesztjük a gyermekeket.
- A mozgás- és a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztéséhez biztosítjuk a csoportszobában és az udvaron a megfelelő időt és eszközt, feladatot.
- Amennyiben a szülő nem partner ebben a folyamatban, úgy megteesszük jelzéseinket a gyermekvédelmi hálózat, illetve az illetékes jegyzői hivatal felé.

h/2. A magatartászavar lehetséges formái, tünetei, kritériumai, alapsajátossága, kialakulásának okai

A viselkedészavar olyan speciális gyűjtőfogalom, amely mindazon viselkedésbeli módozatokat magában foglalja, amelyek a normatív mércétől való jelentősebb eltérést mutatnak. A súlyos beilleszkedési és magatartási zavarok hátterében részképességzavarok, hiperkinetikus vagy kóros aktivitászavar és / vagy figyelemzavar, az iskolai teljesítmények eléréséhez szükséges pszichikus funkciók kialakulatlansága, fejletlensége vagy mindezek halmozódása áll. Az egyes állapotok, tünetek a funkciógyengeségtől a személyiség komplex zavaráig, a teljes funkcióképtelenségig terjedhetnek. A részképesség zavarok gyakran az érzékszervi fogyatékoság látszatát kelthetik, a hiperaktivitás, a nyugtalanság, a túlmozgások, a figyelemzavar előfordulásakor a gyermek általánosan gyenge képességűnek vagy rosszabb esetben értelmi fogyatékosnak tűnhet.

Az idegrendszer csökkent terhelhetőségének, érzési meglassúbbodásának általános jelei:

- A gyermek érzékenyebben reagál meteorológiai változásokra.
- Fáradékonyabb az átlagnál, nehezebben tűri a zajokat, nehezen viseli el a várakozási és egyéb feszültséget.
- Gyakran igényli a pihenést, szünetet, egyedüllétet.

- Fokozottabb szüksége van a tevékenységeket meghatározó állandó keretekre, érthető és követhető szabályokra.

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott gyermekek nevelésének prioritásai:

- Egészséges énkép és önbizalom kialakítása.
- A kudarcűrő képesség növelése.
- Önállóságra nevelés.

A magatartászavar különböző formái

- Hiperkinetikus zavarok
- Viselkedési zavarok
- Kevert magatartási és emocionális zavarok
- Jellegzetesen gyermekkorban kezdődő emocionális zavarok
- A szocializáció jellegzetesen gyermekkorban jelentkező zavarai
- Tic zavarok

A befogadás előkészítése

A pedagógustól elvárható magatartásformák

Az integráláshoz elengedhetetlen, hogy a pedagógus felkészült legyen a sérülés alapsajátosságaiból, tisztában legyen a pedagógiai korrekció lehetséges módszereivel. Az óvodapedagógusnak fel kell mérnie a gyermek szociokulturális háttérét, tudnia kell, milyen és mennyi segítségre számíthat integráló munkája során a szülőktől.

Fontos szempontok magatartás – zavaros gyermek fogadásához

- Lehetőség szerint a csoportban ne legyen több viselkedészavart mutató gyermek, mert felerősíthetik egymás tüneteit.
- Fontos, hogy a gyógypedagógussal és egyéb segítő szakemberekkel állandó kapcsolatot tartsanak az óvodapedagógusok.
- Alapvető dolog, hogy egy szorongó gyermek érzéseit a szorongása tárgyát mindig komolyan kell venni, csúfolás tárgya soha ne legyen.
- A hiperkinetikus kisgyermek esetében elegendő mozgást kell biztosítani. Fontos a szabályok, határok nagyon pontos meghúzása, és annak következetes betartása.
- Tudatosítani kell a gyermekben, hogy akkor is szeretjük, ha éppen ostobaságot követett el (nem rád haragszom, hanem arra, amit tettél) hagyjunk minden lehetséges szituációban választási lehetőséget, hogy érezze a döntések következményeit és érezze a bizalmat is.
- A hiperaktivitással általában figyelemzavar is társul.
- Figyelemzavaros gyermeknél lényeges, hogy egyszerre csak egy, rövid utasítást kapjon a gyermek (a több utasítás a figyelem fejlesztésénél kap szerepet), és az utasítást mindig indokoljuk is meg.
- A magatartászavaros gyermekekkel szemben nélkülözhetetlen a türelem.
- Ne essünk abba a hibába, hogy a viselkedészavaros gyermeket kikiáltjuk az óvodai csoport legrosszabb gyerekének, és akkor is őt büntetjük, amikor éppen nem ő volt a konfliktus kirobbantója.
- A büntetés csak agressziót hoz magával.
- Minden apró sikernek, minden apró viselkedésben beállt pozitív változásnak nagyon kell örülni, állandó és azonnali megerősítésre van szükség, mert ez motiválja majd a gyermeket a további változásra. Ezáltal tudja meg, hogy ahogyan viselkedett egy szituációban, az jó volt.
- Az integráló pedagógus szakmai eszköztárából nem hiányozhat a differenciálás elmélete és gyakorlata. Körültekintést és hozzáértést igényel a csoportok szervezése, az eszközök kiválasztása, feladatszervezés, egyéni értékelés. Szerencsés, ha a pedagógus jártas a drámapedagógiában, a cselekedtetéses – felfedezettő és élménypedagógiában.

- Elengedhetetlen az együttműködési készség a gyermekek nevelésében közreműködő más személyekkel és természetesen a szülői házzal.
- Az SNI – gyermekek fogadására fel kell készíteni a csoportot a megfelelő mértékben, nem túlhangsúlyozva SNI - társuk másságát, gyámolításának szükségességét. Kiscsoportos munkák szervezésénél azonban mindig ügyelni kell arra, hogy társaitól kellő segítséget kapjon. A csoport valamennyi tevékenységébe be kell vonni az integrált gyermeket, s mindig olyan feladattal kell ellátni, amelyet eredménnyel el tud végezni. Figyelemmel kell kísérni a gyermek tanulási, figyelmi és fegyelmi teherbíró képességét. A befogadó pedagógusnak talán a magatartási zavarokat mutató gyermekek esetében van a legnagyobb szüksége a toleranciájára, problémátűrő képességére, elfogadó attitűdjére és természetesen a témához kötődő ismereteire.

Együttműködési lehetőségek

A SNI gyermek integrálása csak akkor hatékony, ha a különböző színtereken dolgozó szakemberek össze tudják hangolni munkájukat.

5.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartási szabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek

A pszichés háttérű zavarokat a legtöbb esetben jelző tüneteknek értelmezhetjük, melyeknek egyben üzenet jellegük van. Az üzenet tartalma olykor vészjelzés is egyben, mely utalhat arra, hogy a gyermek környezetében valami diszfunkcionálisan működik, és ez okozza viselkedési

másságát. A gyermek reakcióinak megértése szempontjából ismernünk kell azt az összefüggést is, amely arról szól, hogy pszichés állapot zavara teljesítménygyengeséghez vezethet.

Számos organikus eredetű probléma tüneti megnyilvánulása lehet az agresszió, mely mögött gyakran erős szorongás húzódik.

Egyik leggyakoribb beilleszkedési és magatartászavar a hiperaktivitás.

A magatartási zavar meghatározása nehéz feladat, bár ők azok a gyermekek, akik mindig „kilógnak” a csoportból, akik állandó figyelmet igényelnek, akik az óvodapedagógus számára folyamatosan megoldandó problémahelyzetet teremtenek.

71

Beilleszkedési-, és magatartási zavarra utaló tünetek:

- Figyelemösszpontosítási zavar
- Könnyen elterelődő figyelem
- Végletes érzelmi reakciók
- Rendkívül ingadozó teljesítőképesség
- Fáradékonyság feladathelyzetekben

Feladataink:

- A gyermek környezetét megismerjük
- A zavar észlelése esetén az óvodapszichológus véleményét, segítségét kérjük
- Jelezzük a problémát a szülőnek
- Szükség esetén a gyermeket a nevelési tanácsadóba irányítjuk
- Folyamatos kapcsolatot tartunk fejlesztésben résztvevő szakemberekkel
- Az egyéni fejlődést nyomon követjük
- Egyéni fejlesztési tervet készítünk (viselkedés rendezés)

Módszertani elvek

- Elvárásainkkal a gyermek fejlődésének üteméhez igazodunk és alkalmazkodunk, elfogadjuk az eltérő viselkedést
- Társas kapcsolataik kiépítését segítjük, fejlesztjük
- Differenciált, egyéni bánásmódot alkalmazunk
- A figyelmet és koncentrációt speciális feladatokkal fejlesztjük
- Mozgáskoordinációt és a finommotorikát fejlesztjük
- A csoportszobában és az udvaron biztosítjuk azokat az eszközöket, amelyek a gyermek egyéni igényeihez igazodnak.

5.3. A kiemelten tehetséges gyermek

Az intézmény fontos feladata a képességek kibontakoztatása, a tehetséges gyermekek felismerése, nyilvántartása, egyéni nyomon követése, a tehetségek gondozása és fejlesztése, élve az intézményi és az intézményen kívüli együttműködések lehetőségeivel. A mikro csoportos tevékenységszervezés közben a differenciálás gyakorlata kiválóan alkalmazható a kiemelten tehetséges gyermekek nevelésében, melynek fontos színterei, a játék tevékenység, a bábjáték. A témák feldolgozására legalkalmasabb a projekt módszer. A tehetséges gyerek már kisgyermekként is hordozza a kiemelkedő képességekre úgy általában jellemző személyiségvonásokat, érzelmi mintázatokat és karakterisztikus viselkedésformákat. A tehetséggondozás során a tehetségígéretek fejlesztjük a differenciálás eszközrendszerével komplex programok keretében

Alapelveink:

- A tehetség ígérek erős oldalának fejlesztése
- A gyermekek tehetségével összefüggő gyenge területének erősítése
- Kiegyensúlyozott, elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése
- Feltöltődés, pihenés, elvonulás lehetőségének biztosítása

Célunk

A tehetségigéretes gyermekek személyiségének optimális alakítása, komplex fejlesztése az óvodai programok keretében.

Feladataink

- A tehetséges gyermek felismerése
- Sokféle tevékenységkínálat biztosításával, a gyermekek érdeklődési körének megismerése
- A tehetségfejlesztő programok megszervezése, az óvodai élet gazdagítása egyéb tevékenységekkel
- Egyéni bánásmód keretében történő célzott fejlesztés, képességfejlesztés
- A gyermek pozitív én-tudatának kialakítása és erősítése
- Elfogadó és támogató környezet kialakítása
- A pedagógusok továbbképzésének megszervezése a tehetségfejlesztés területén
- A szülők folyamatos tájékoztatása, megnyerése a közös célok hatékony elérése érdekében
- A tehetségfejlesztési szakértővel partneri kapcsolat kialakítása

A gazdagítás, a tehetségfejlesztő munka alapeszköze

- Mélységében történő gazdagítás
- Tartalmi gazdagítás
- A feldolgozási képességek gazdagítása
- A tempóban történő gazdagítás

A tehetséggondozás tartalma

Integráló tehetséggondozás, mely a „tehetségigéretnek” egész személyiségének komplex fejlesztésére irányul.

Műhelyfoglalkozások vezetése, mely a „tehetségigéretnek” speciális érdeklődésére, épít speciális többlet nyújtásával a gyermekek képességeiknek és érdeklődésüknek megfelelően. A többségen belül a differenciálás eszközrendszerével a tehetség fejlesztésének segítése.

A tehetséggondozást a tehetségpontokhoz való kapcsolódás segíti. Terveink közé tartozik tehetségfejlesztő jó gyakorlat kialakítása, már jól működő komplex tehetségfejlesztő program adaptálása, majd tehetségfejlesztő munkacsoportok létrehozása az alábbi területeken.

- Mozgás
- Vizuális nevelés
- Anyanyelvi nevelés
- Gondolkodás fejlesztése

A kiemelkedő képességű gyermekek időnként lehetőséget kapnak óvodai szintű, esetenként városi eseményeken bemutatni tehetségüket (versmondás, mesélés, képalkotás stb.). Hisszük, hogy a szülők tájékoztatásával, támogatásuk elnyerésével, a közös munkával hatékonyabban tudjuk megvalósítani tehetséggondozó feladatainkat, elképzeléseinket, és segítünk a gyermek képességeinek leginkább megfelelő iskola kiválasztásában is.

A tehetséggondozás dokumentációi és azok tartalma:

- Pedagógiai Program (helyzetelemzés, elvek, célok, feladatok, tehetségmodell bemutatása, tehetségműhelyek, személyi, tárgyi feltételek, kapcsolatok, az adott év tehetségprogramja, kapcsolattartás formái, személyi, tárgyi fejlesztések)
- Éves munkaterv (az adott évre kitűzött célok, feladatok, fejlesztések, ellenőrzések, értékelések, az adott év tehetségprogramja, kapcsolattartás formái, személyi, tárgyi fejlesztések)
- A tehetségműhelyek dokumentációi (tehetséggondozó éves programja, műhelyprogramok, a gyermekek egyéni fejlesztési naplója)

5.4. A fejlődést segítő módszerek, programok a gyógypedagógus kompetenciájával

TSMT – Tervezett Szenzomotoros Tréning

Mozgásterápia, mely az idegrendszerre gyakorolt hatása révén újraszervezi a neurológiai alapokat. Segít az agynak megszabadulni a fennmaradó primitív reflexektől, mindez kihat a mozgásra, beszédre, pszichikumra, beszédre egyaránt. Segít rendezni az alapokat, melyekre értelmi képességeink, figyelmi funkciók, a kiegyensúlyozott pszichikum, ill. az összeszedett, alkalmazkodó viselkedés épül.

A központi idegrendszeri funkciók érettségének, integritásának mutatói például az archaikus, primitív reflexek. Ezek legtöbbjének maximum 1 éves korig integrálódnia kell. Csak a megfelelően integrálódott archaikus reflexekre tudnak ráépülni a testtartást szabályozó reakciók, melyek életünk végéig fennmaradnak, és segítik a helyes posztúra megtartását, a mozgáskoordinációt, az egyensúly kibillenésére adott megfelelő válaszreakciót. Ezek tudat alatt működő automatikus mozgások, melyeket az agykéreg szolgálatában álló alsóbb központok szabályoznak. Amennyiben a fennmaradt archaikus reflexek miatt nem tudtak kialakulni a magasabb testtartási és motoros képességek, az idegrendszer a hiányosságok pótlása miatt, állandó kompenzálásra kényszerül. Ez nagyon sok energiát von el a magasabb funkcióktól, ld. figyelem, kreativitás, és nagyon lefárasztja az egyént, s minden területen rontja a teljesítményét. A gyermek életkorához képest alacsonyabb hatékonyságot, teljesítményt mutat. A terápiás torna célja éppen ezért, ezeknek az archaikus reflexeknek a integrálódásának elősegítése. S az integrálódás hatására a gyermek életkorának megfelelő teljesítmény szintjének elérése.

Longikid vizsgálat – longitudinális komplex vizsgálat

A Longikid hazánkban egyedülálló és kivételesen részletes, neuro-szenzomotoros eljárás, amely alkalmas a gyermek mozgásos és kognitív figyelmi fejlődésprofiljának megfigyelésére, amelyből azonosítható az idegrendszer érésének zavara, valamint az eltérően fejlődő agyi funkciók. A vizsgálat eszközszerrendszere egyedi fejlesztésű. Találhatóak benne játékok, mérőeszközök, az egyensúlyi rendszert tesztelő eszközök, szemészeti szűrőeljárások, valamint saját feladatlapok is, melyek a grafomotorika, a vizuális feldolgozás és a nyelvi terület feladatait tartalmazzák. A vizsgálat alatt mutatott teljesítmény pontozása objektív, fejlődésneurológiai,

neuropszichológiai, fejlődépszichológiai, valamint szemészeti és hallásvizsgálati életkori kritériumok figyelembevételével történik.

A Longikid vizsgálati területei:

- beállító-, és egyensúlyi reakciók
- archaikus reflexek
- finommozgások
- nagymozgások
- izomtónus
- vizuális-, auditív-, taktilis érzékelés
- beszédértés, szókincs
- szociális terület
- kognitív funkciók

76

A Tünetészlelő program segítségével lehetőség van a vizsgálati eredmény automatikus számítógépes összesítésére, melynek eredménye a gyermekkel dolgozó valamennyi szakember számára informatív.

Logopédiai fejlesztés

Intézményünkben folyamatos logopédiai munka folyik, melyet a szakszolgálat utazó logopédusa lát el. A nevelési év kezdetén, szeptemberben méri fel az újonnan érkező gyermekek beszédállapotát, valamint a már előzőleg is óvodánkba járt gyermekeknél a spontán fejlődést vagy stagnálást. Ha indokoltnak látjuk, évközben kiegészítő vizsgálatokat javasolunk. A logopédiai munka célja, hogy a gyermekek az óvodában töltött évek alatt beszédfejlettségük területén elérjék az iskolába lépés követelményeinek mértékét.

A logopédiai fejlesztés keretébe tartozó terápiák:

- hadarás
- pöszeség
- dadogás
- orrhangzós beszéd
- hangképzési zavarok
- gége nélküli beszéd

- afázia
- halláscsökkenésből adódó beszédzavar
- akadályozott, és megkésett beszédfejlődés
- olvasás-, írás-, számolás zavar

A logopédia foglalkozások keretein belüli főbb feladatok:

- a fonémahallás fejlesztése
- a helyes artikuláció kialakítása
- a finommotorika fejlesztése
- a verbális figyelem, és akusztikus emlékezet fejlesztése
- a gondolkodás a beszéd összhangjának kiépítése

Magyar Mozgáskotta Módszer

Komplex mozgás- és személyiségfejlesztő program a 3-7 éves gyermekeknek.

Tartalmi forrás:

Magyar Gábor: A magyar mozgáskotta módszer – részletesen ld. ott.

2008. januárjában került bevezetésre óvodánkban. Egy olyan tervszerű és hatékony eszközt kínál a pedagógusoknak, amely a kisgyermekkor testi és pszichológiai sajátosságaihoz alkalmazkodva, játékos módon fejleszti a gyermekek testi és értelmi képességeit. A személyiség komplex fejlesztése ugyanolyan hangsúllyal szerepel, mint maga a konkrét mozgásteljesítmény.

Feladataink:

- a Magyar Mozgáskotta Módszer dokumentumainak, és eszközkészletének megismerése
- az anyagkiválasztás a fokozatosság elvét figyelembe véve – vertikális, horizontális, koncentrikus módon - évente történjen
- prioritások felállításával törekedni kell az egyéb mozgásfejlesztő tevékenységekkel való szinkronra
- indirekt és direkt pedagógusi irányítás és szabályozás váltakozása
- differenciált, türelmes, következetes munkastílus

A Mozgáskotta Módszer épít az óvodapedagógusok szakmai kreativitására, lehetőséget ad a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődési lemaradásainak felzárkóztatására, illetve

megszüntetésére, de a differenciált fejlesztésnek köszönhetően a kiemelkedő képességű gyermekek tehetséggondozását is eredményei.

Az óvodapedagógusok szakmai kompetenciájának erősítése, az óvoda tárgyi feltételeinek javítása növeli az intézményünkben folyó nevelő-oktató munka hatékonyságát, tartalmi gazdagítását.

5.5. Esélyegyenlőségi program

78

Célunk, hogy biztosítsuk az intézményen belül az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését, az esélyegyenlőség előmozdítását az intézmény minden gyermeke, különös tekintettel a hátrányos helyzetű gyermekek számára. Célunk a diszkriminációmentesség, a szegregációmentesség, a különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelési-oktatói, és társadalmi integrációjának támogatása. A leginkább érintett réteg a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek csoportja.

- Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll: a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik, b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy, c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükségglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.
- Halmozottan hátrányos helyzetű (HHH): Az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az a)-c)pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll.

A mindennapos pedagógiai munkában megvalósuló, esélyegyenlőséget szem előtt tartó feladataink:

A Letenyei Hóvirág Óvoda Pedagógiai Programjának alapelve a személyiségközpontú szemlélet, ezen belül is: a differenciálás minden óvodás gyermek szükséglete. Az egyéni bánásmód magában foglalja a prevenciót, a korrekciót és a tehetséggondozást, melynek érdekében a felnőtt által kezdeményezett tevékenységi formákat a gyermek szükségletéből, érdeklődéséből indítja, és arra alapozza. Ehhez az kell, hogy minél többet megtudjunk egy gyermekről, hogy az egyéni fejlődéséhez és fejlesztéséhez biztosítva legyenek a megfelelő feltételek és módszerek. Programunk jó mintája annak, hogy az igazán hatékony fejlesztést csak a nevelési területek egymásra épülésével, a közöttük lévő kapcsolódási lehetőségek felismerésével lehet megvalósítani.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések és a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek.

1. Óvodánk gyermekvédelmi feladatai

Óvodásaink változó szociokulturális környezetből kerülnek az óvodánkba. Ezt figyelembe véve fontos feladatunk a gyermekek egyéni sorsával való törődés.

Célunk:

Segítségnyújtás a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének, jólétének a családba történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, a gyermek családjából való kiemelésének megelőzéséhez. Esélyegyenlőség biztosítása, a szociális hátrányok enyhítése.

Az óvoda gyermekvédelmi feladatai:

- Biztonságos környezet kialakítása, a gyermekek védelme.
- A gyermekek jogairól szóló törvény betartása.
- Minden megkülönböztetés nélkül a gyermeki jogok biztosítása.
- Elősegíti a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését és a rendszeres óvodába járást.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek hiányzásának folyamatos figyelemmel kísérése, a hiányzás okainak feltárása, megszüntetése.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos gyerekek egész napos óvodáztatásának biztosítása.
- A gyermekeket és családi hátterüket minél jobban megismeri.
- A szülőkkel együttműködő, partneri kapcsolatot alakít ki, segíti a szülői szerep eredményességét.

- A problémákat érzékeli, felismeri, ha szükséges szakember segítségét kéri.
- A felzárkóztatás és tehetséggondozás megvalósítása.
- A gyerekek érdekében kapcsolattartás az önkormányzattal, a Letenyei Család- és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival, Pedagógiai Szakszolgálat, védőnővel, gyermekorvossal, iskolával, Járási Gyámhivatallal.
- A szülőkkel a gyermek fejlődésére vonatkozó anamnézis lapot töltetünk ki. Az anamnézis kitér a gyermek születésének körülményeire, a csecsemőkori fejlődésére, a kisgyermekkorai fejlődésére, az óvodába lépéskori jellemzőkre, a család szerkezetére, a szülők iskolai végzettségére, a lakáskörülményekre, a család szabadidő eltöltésére, a család nevelési elveire.
- Minden óvodapedagógus figyelemmel kíséri a családok, gyermekek helyzetét.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára egyéni fejlődési lapot vezetünk, amelyben fejlesztési célokat és ahhoz kapcsolódó fejlesztési feladatokat tűzünk ki, ezáltal egy személyre szabott fejlesztési tervet készítünk számukra. 3 havonta a szülővel (szükség esetén a gyermekvédelmi felelőssel) összeülünk és megbeszéljük az adott gyermek erősségeit, illetve azokat a területeket, amikben fejlesztésre szorul.

Az óvoda az alábbi esetek előfordulása esetén fokozottan figyelemmel kíséri a gyermekek testi, lelki állapotát:

- fejlődési, beilleszkedési, magatartásbeli zavar észlelés esetén
- ha sajátos törődést igényel
- egészségügyi problémák észlelésekor
- hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett helyzet esetén
- szülők egymás közötti rossz kapcsolata esetén
- nem megfelelő szülői szerep esetén
- a gyermek hirtelen bekövetkező magatartásbeli változásának előfordulásakor

Jövőképünk

Óvodánkban a jövőben még hangsúlyosabb szerepet szánunk az esélyegyenlőség előmozdításának, az ehhez szükséges tárgyi és humán erőforrás fejlesztésére. Nagyon fontos számunkra, hogy intézményünk hátrányos helyzetű, különleges odafigyelést, bánásmódot igénylő gyermekeinek és családjainak, illetve munkatársainak esélyei javuljanak, a lehető legtöbb támogatást megadjuk nekik. Kiemelt területnek tartjuk az ide járó gyermekek egészséges testi és lelki fejlődését, a foglalkoztatottak mentálhigiénéjének ápolását,

mindannyiunk számára az esztétikus, biztonságos, fejlesztő hatású környezet kialakítását. Kiemelt figyelmet, ha kell pozitív diszkriminációt alkalmazunk a veszélyeztetettek számára, tudatos és partnerségen alapuló intézkedések révén, elfogadó és nyitott környezetben, személyre szabott, rugalmas, differenciáló módszerekkel kívánjuk növelni felzárkózási esélyeiket, csökkenteni hátrányaikat, pótolni hiányait.

6. GYERMEK ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

81

Célunk:

Biztosítani minden kisgyermek számára a fejlődéséhez szükséges feltételeket, lehetőségeket. Olyan légkör, olyan igazgatási, pedagógiai tevékenység kialakítása az óvodában, amely eleve kizárja annak lehetőségét, hogy bármelyik kisgyerek bármilyen oknál fogva hátrányos, diszkriminatív helyzetbe kerüljön.

Veszélyeztetettség:

Az óvoda vezetője köteles jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál, hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

Az óvónő feladatai:

- Elősegíti a veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek óvodába kerülését, rendszeres óvodába járását.
- Igazolatlan hiányzás esetén tájékoztatja a gyermekvédelmi felelőst.
- Biztosítja a gyerekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő-óvóintézkedésekre javaslatot tesz.
- Az újonnan érkező gyerekek befogadását segíti, beilleszkedésüket igyekszik zökkenőmentessé tenni.
- A problémákat, a veszélyeztetett vagy hátrányos helyzet okozta tüneteket felismeri, jelzi a gyermekvédelmi felelősnek, és adekvát szakember – pl. pszichológus segítségét kéri.

- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyerekek felzárkóztatását differenciált fejlesztéssel segíti.
- A szülőkkel korrekt, kölcsönös tiszteleten és bizalmon alapuló együttműködő kapcsolatot alakít ki.
- Az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködik.
- A családok szociális és anyagi helyzetének ismeretében a támogatáshoz való hozzájutást javaslatával elősegíti.
- Minden rendelkezésre álló eszközzel segíti a kisgyerek családban történő felnevelését.
- A prevenció minden gyerekre történő kiterjesztése.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkát az adott évre.
- Ahol szükséges, a nevelési évet indító csoportos szülői értekezleten tájékoztatja a szülőket az óvodában folyó gyermekvédelmi tevékenységről, a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményekről.
- Munkájáról félévenként beszámol a nevelőtestületi értekezleten, évvégén írásos beszámolót készít, illetve egyéb esetekben az igazgató utasítása szerint.
- Szükség szerinti korrekt kapcsolatot tart: a nevelési tanácsadóval, gyámhatósággal, pártfogókkal, rendőrséggel, valamint a családokkal foglalkozó szakemberekkel és segítőkkel.
- Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzati kapcsolódó rendeleteit, és erről tájékoztatja az igazgatót és kollégáit is.
- Nyilvántartja a veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeket.
- Feljegyzést vezet a családdal kapcsolatos intézkedésekről, eredményekről.
- Együttműködik az óvónőkkel, szakmai segítséget nyújt az esetek megoldásához.
- Javaslatot tesz, illetve kezdeményez különböző segélyezési, támogatási lehetőségeket.
- Együttműködik, segítséget nyújt a szülőknek problémáik megnyugtató, a gyerekek érdekeit szolgáló megoldásában.
- Szociális akciókat szervez, közreműködik az adományok elosztásában.

Az igazgató feladatai:

- A gyerekek mindenekfelett álló érdekeinek és jogainak érvényt szerez.
- Irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát.
- Gondoskodik a gyermekvédelmi felelős továbbképzéséről és beszámoltatja az ott szerzett ismereteiről, tapasztalatairól.
- Védő, óvó intézkedés esetén felveszi a kapcsolatot és együttműködik a családdal, védőnői hálózattal, családsegítővel, jóléti szolgálattal, a kerület gyámügyi osztályával.
- Évente egy alkalommal értékeli, minősíti a gyermekvédelmi munka eredményességét.
- A gyerekek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén megfelelő segítséget nyújt a gyámhatóságnak, gyermekvédelmi szakembernek.
- Évente tájékoztatást kér a Gyermekjóléti Szolgálattól a családgondozás, védelembevétel eredményéről.
- A nevelési év évnyitó szülői értekezletén és a csoportos faliújságokon keresztül tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős személyéről és elérhetőségéről.
- Szakemberek meghívásával, tanácsadással segít a szülők problémáinak megelőzésében, megoldásában.
- Eleget tesz a gyerekekkel, szülőkkel kapcsolatos adatok védelmének, titoktartási kötelezettségének.

Az óvoda és a gyermekvédelmi feladatban közreműködők munkája akkor eredményes, ha:

- Minden rászoruló időben megkapja a segítséget.
- A szülők bátran fordulnak problémáikkal az óvónőkhöz, és a vezetéshez.
- A segítő szervezetekkel hatékony együttműködés alakul ki.

7.. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE:

Cél: eredményes együttműködés, korrektség, pontosság

Feladat: rendszeres, kölcsönös információáramlás, határidők betartása

Sikerkritérium: ha hatékony a kapcsolati háló résztvevőivel a munka, és az elégedettségi mutatók jók

7.1 Óvoda-Család:

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Óvodánkban elérhetők a családi nevelés gyakorlatát segítő szolgáltatásaink: a mindennapos beszélgetések, a szülői értekezletek, a fogadó órák, a nyitott ünnepeink, a közös programok, a kirándulások megvalósítása, amelyre az óvodai fejlesztő programban is kiemelt figyelmet fordítunk. Félévente a szülőknek tájékoztatást adunk a gyermekek fejlődéséről a fejlődést nyomon követő dokumentációk alapján, illetve javaslatot tesznek a pedagógusok a gyermek esetleges otthoni fejlesztésére, vagy további intézkedések elvégzésére, illetve megteszik a szükséges megállapodásokat.

7.2 Óvoda-Iskola:

Az iskolával kapcsolatosan a minél zökkenőmentesebb óvoda–iskola átmenet megkönnyítése az integrációs munkánk egyik alapkőve.

A kapcsolattartás formái:

- egymás munkájának, illetve az iskola részéről a gyermekek megismerése érdekében az óvónők és a tanítók ellátogatnak egymáshoz nyílt napra az óvodába, vagy az iskolába;
- meginvitáljuk a szülőket, gyermekeket az iskola bemutatkozó napjaira;
- közös szülői értekezletet tartunk nagycsoportban

7.3 Pedagógiai Szakszolgálattal:

A Szakértői Bizottság által kerülnek azok a gyermekek pedagógiai, pszichológiai, vagy iskolaérettségi vizsgálatra, akiknél az óvónő, vagy a szülő valamiféle problémát észlel. A pedagógus kéri az adott vizsgálatot, majd a vizsgálat után a Szakértői Bizottság útmutatásai, fejlesztési javaslatai alapján kerül sor a gyermekek további fejlesztésére a fejlesztőpedagógus, illetve gyógypedagógus által.

A segítő szakemberek közvetlen kapcsolatot alakítanak ki a csoportban dolgozó óvónőkkel, a gyermekek minél sokoldalúbb támogatása érdekében.

7.4. Gyermekek-és Ifjúságvédelmi Intézmények

A gyermek- és ifjúságvédelem szorosan kapcsolódik az óvoda pedagógiai tevékenységéhez. Az intézményben olyan igazgatási és pedagógiai tevékenységet kell kialakítani, amely eleve kizárja annak lehetőségét, hogy bármelyik gyermek származása, színe, neme, vallása, nemzeti etnikai hovatartozása vagy bármilyen más okból kitaszított helyzetbe kerüljön. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenység magába foglalja a családdal, szülőkkel való kapcsolatteremtés rendszerét, hisz alapvető célkitűzés, hogy a gyermek családban nevelkedjen, szüleitől kapja meg a segítséget, hogy óvodába járjon, felkészülhessen az iskolára. Az óvoda közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, a gyermekjogi képviselővel, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. A nevelési intézmény vezetője felel a gyermekvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért, a gyermekvédelmi jelzőrendszernek a köznevelési intézményhez kapcsolódó feladatai koordinálásáért. Ha az óvoda a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, vagy a gyermekközösség védelme érdekében indokolt, megkeresi a gyermek- és ifjúságvédelmi szolgálatot vagy más, az ifjúságvédelem területén működő szervezetet, hatóságot, amely javaslatot tesz további intézkedésekre.

7.5 A közművelődési intézmények:

A helyi könyvtár szervezésében adódik évente többször lehetőség különböző kulturális rendezvényekre való látogatásra a gyermekeknek. Például: mese előadás, bábelőadás, kézműves foglalkozások. Ezek mellett óvodásaink felkérést is szívesen teljesítenek különböző műsorokban való szerepléssel. Például: Adventi gyertyagyújtás, Hóvirág Fesztivál alkalmából versekkel, dalokkal, körjátékokkal színesített műsorokkal. Az óvoda dolgozói is aktívan részt vállalnak egy-egy rendezvény sikerének segítésében.

7.6. Egészségügyi Intézmények:

Ügyel a gyermekek egészségi állapotára rendszeres védőnői vizsgálatok (fejtetvesség, tisztasági vizsgálat) elvégzésével. Együttműködve az óvodával kérésre, szükségesség esetén a

gyermekek, és azok érdekeit szolgálja. Kölsönösen segítjük egymás munkáját a szülők tájékoztatásában, információk továbbításában.

7.7. Zala Vármegyei Pedagógiai Oktatási Központ:

A lehetőségeinknek megfelelően részt veszünk a Zalaegerszegi Pedagógiai Oktatási Központ által szervezett konferenciákon, előadásokon, továbbképzéseken.

8. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

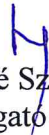
87

A legitimációs eljárás alátámasztását igazoló dokumentumok:

1. A nevelőtestület döntéséről készült jegyzőkönyv, mely elfogadta a helyi nevelési programot, iktatószáma.....I-81/2024.....
2. A szülői szervezet véleményét bemutatóI-81/2024..... iktatószámú jegyzőkönyv.

Letenye, 2024.....01.29......

Hermán Zsoltné Szunyogh Éva
igazgató

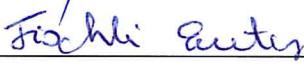
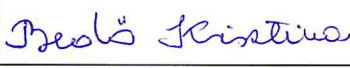
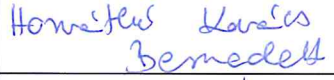
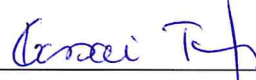
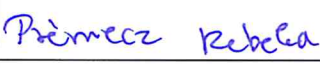
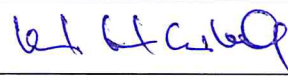
Letenyei Hóvirág Óvoda

8868 Letenye, Bajcsy-Zs. u. 2.

OM azonosító: 037368

Tárgy: Nevelőtestületi jegyzőkönyv

A Letenyei Hóvirág Óvoda nevelőtestülete a helyi óvodai programot egyhangúan - 11 fővel elfogadta:

s.	Név	aláírás
1.	Hermán Zsoltné Szunyogh Éva igazgató	
2.	Fischli Eszter igazgató-helyettes	
3.	Bedő Krisztina óvodapedagógus	
4.	Horváthné Kovács Bernadett óvodapedagógus	
5.	Karsai Tímea óvodapedagógus	
6.	Némethné Kovács Erika óvodapedagógus	
7.	Pál Fanni óvodapedagógus	
8.	Prémecz Rebeka óvodapedagógus	
9.	Szabóné Szabadi Csilla óvodapedagógus	
10.	Tamás Szabina óvodapedagógus	
11.	Vargáné Szamosvári Nikoletta óvodapedagógus	

Letenye, 2024. 01. 29.

Hermán Zsoltné Szunyogh Éva
igazgató

Jegyzőkönyv

Készült: 2024. január 29-én, Letenyén a Bajcsy utcai Óvodában (8868 Letenye, Bajcsy-Zs. u. 2.)

Jelen vannak: A mellékelt jelenléti íven szereplők, a Letenyei Hóvirág Óvoda Nevelőtestülete

Tárgy: HOP átdolgozása, elfogadása

A nevelőtestület A LETENYEI HÓVIRÁG ÓVODA egybeszerkesztett, átdogozott Helyi Óvodai Programját elfogadta, a benne foglaltakkal egyetért.

K.m.f.

Fischli Eszter
Fischli Eszter
igazgató-helyettes

H
Hermán Zsoltné Szunyogh Éva
igazgató

J e g y z ő k ö n y v

Készült: 2024. 01. 30. Letenyén a Bajcsy utcai Óvodában (8868 Letenye, Bajcsy-Zs. u. 2.)

Jelen vannak: Hermán Zsoltné Szunyogh Éva igazgató
A szülői közösség vezetőségének tagjai

Tárgy: HOP véleményezése

A szülői közösség A LETENYEI HÓVIRÁG ÓVODA egybeszerkesztett, átdogozott Helyi Óvodai Programját véleményezte, a benne foglaltakkal egyetért.

Bajcsy Zsolt
SZK elnök

M
Hermán Zsoltné Szunyogh Éva
igazgató